

**ΤΜΗΜΑ ΑΡΧΕΙΟΝΟΜΙΑΣ, ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ**

**DEPARTMENT OF ARCHIVAL, LIBRARY AND INFORMATION STUDIES
SCHOOL OF MANAGEMENT, ECONOMICS AND SOCIAL SCIENCES**

Πτυχιακή Εργασία

Θέμα:

**Δημιουργία εργαλείου έρευνας για μια καποδιστριακή
αρχειακή ενότητα**

Φοιτήτρια:

Ουρανία-Μαρία Χατζηβασιλείου (ΑΜ: 16059)

Επιβλέπων: Ιωάννης Στογιαννίδης

Αθήνα, Μάρτιος 2021

Επιτροπή Εξέτασης

1. Ονοματεπώνυμο: Ιωάννης Στογιαννίδης

2. Ονοματεπώνυμο: Γεώργιος Γιαννακόπουλος

3. Ονοματεπώνυμο: Ευτυχία Βραϊμάκη

ΔΗΛΩΣΗ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ/ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Ο/Η κάτωθι υπογεγραμμένος/η Ουρανία-Μαρία Χατζηβασιλείου, με αριθμό μητρώου 16059 φοιτητής/τρια του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής της Σχολής Διοικητικών, Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών του Τμήματος Αρχαιονομίας, Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων Πληροφόρησης, δηλώνω υπεύθυνα ότι:

«Είμαι συγγραφέας αυτής της πτυχιακής/διπλωματικής εργασίας και ότι κάθε βοήθεια την οποία είχα για την προετοιμασία της είναι πλήρως αναγνωρισμένη και αναφέρεται στην εργασία. Επίσης, οι όποιες πηγές από τις οποίες έκανα χρήση δεδομένων, ιδεών ή λέξεων, είτε ακριβώς είτε παραφρασμένες, αναφέρονται στο σύνολό τους, με πλήρη αναφορά στους συγγραφείς, τον εκδοτικό οίκο ή το περιοδικό, συμπεριλαμβανομένων και των πηγών που ενδεχομένως χρησιμοποιήθηκαν από το διαδίκτυο. Επίσης, βεβαιώνω ότι αυτή η εργασία έχει συγγραφεί από μένα αποκλειστικά και αποτελεί προϊόν πνευματικής ιδιοκτησίας τόσο δικής μου, όσο και του Ιδρύματος.

Παράβαση της ανωτέρω ακαδημαϊκής μου ευθύνης αποτελεί ουσιώδη λόγο για την ανάκληση του πτυχίου μου».

Ο/Η Δηλών/ούσα

Ουρανία-Μαρία Χατζηβασιλείου

Χατζηβασιλείου
Ουρανία-Μαρία

Ευχαριστίες – Αφιερώσεις

Θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά τον καθηγητή μου κύριο Στογιαννίδη για την καθοδήγηση και την στήριξη που έδειξε κατά την διάρκεια της συγγραφής της πτυχιακής αυτής εργασίας. Και ένα μεγάλο ευχαριστώ στους γονείς μου που με στήριξαν σε αυτή την προσπάθεια και στους οποίους αφιερώνω και την εργασία μου.

23/8/2021

Ουρανία-Μαρία Χατζηβασιλείου

«Δεν ζει ο άνθρωπος, ζει το έργο του, καρποφορεί, αν ο διοικητής είναι δίκαιος, αν το κράτος έχει συνείδηση, εύσπλαχνία, μέτρο σοφίας»

I. Καποδίστριας

(Από τον ιστορικό του λόγου στην Δ' Εθνοσυνέλευση στο Άργος το 1828)

Περίληψη

Ο Ιωάννης Καποδίστριας, ο μεγάλος Έλληνας διπλωμάτης και πολιτικός, έγινε ο πρώτος Κυβερνήτης του νέου ελληνικού κράτους μετά το τέλος της επανάστασης του 1821, κατά την χρονική περίοδο 1828 έως 1831. Ως Κυβερνήτης ανακήρυξε την ίδρυση της ελληνικής πολιτείας και προώθησε σημαντικές μεταρρυθμίσεις για την οργάνωση του κρατικού μηχανισμού. Σημαντικές παράμετροι ήταν η αναδιοργάνωση των ενόπλων δυνάμεων, τόσο του στρατού ξηράς, όσο και του πολεμικού στόλου, σε τακτικά σώματα υπό ενιαία διοίκηση. Ο χωρισμός του κράτους σε τμήματα και η οργάνωση επιτροπών για την καλύτερη και ευκολότερη διοίκησή του. Η οργάνωση του εμπορίου και η κυκλοφορία νέου ενιαίου νομίσματος, καθώς και πολλές άλλες ενέργειες που αποσκοπούσαν τόσο στην εσωτερική, όσο και στην εξωτερική πολιτική του κράτους.

Η παρούσα πτυχιακή εργασία αναδεικνύει και προσεγγίζει ορισμένες από αυτές τις ενέργειες μέσα από τη μελέτη ιστορικών αρχείων. Επιπλέον, παρουσιάζονται ορισμένα παραδείγματα τεκμηρίων, μέσα από την δημιουργία ενός ευρετηρίου – καταλόγου, ώστε αυτό να χρησιμοποιηθεί σαν εργαλείο έρευνας για το Αρχείο με τίτλο “Μικροί Κλάδοι του Καποδίστρια”.

Λέξεις Κλειδιά:

αρχείο, ιστορικό αρχείο, καποδιστριακό αρχείο, Καποδίστριας, πρώτος κυβερνήτης, εργαλείο έρευνας, ευρετήριο, κατάλογος, κρατική οργάνωση, στρατιωτική αναδιοργάνωση, επιτροπές επί Καποδίστρια, εσωτερική πολιτική, εξωτερική πολιτική, ελληνική επανάσταση, Μεγάλες Δυνάμεις, συγκρότηση ελληνικού κράτους, διακυβέρνηση

Περίληψη στα αγγλικά

Ioannis Kapodistrias, the great Greek diplomat and politician, became the first Governor of the new Greek state after the end of the revolution of 1821, during the period 1828 to 1831. As Governor he announced the founding of the Greek state and promoted important reforms for the organization of the state mechanism. Important parameters were the reorganization of the armed forces, both the army and the navy, into regular corps under a single command. The division of the state into departments and the organization of committees for their better and easier administration. The organization of trade and the circulation of a new single currency. As well as many other actions related to both the domestic and foreign policy of the state.

This thesis highlights and approaches this reorganization of the army through the study of historical archives. In addition, some examples of evidence are presented through the creation of an index – catalogue, so that it can be used as a research tool for the Archive of Kapodistrias.

Keywords:

Archive, historical archive, Capodistrian archive, Capodistrias, first governor, research tool, index, catalogue, armed forces, state organization, military reorganization, internal policy, foreign policy, Greek revolution, great forces, formation of greek state, governance

Πίνακας περιεχομένων

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΞΕΤΑΣΗΣ.....	II
ΔΗΛΩΣΗ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ/ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	III
ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ – ΑΦΙΕΡΩΣΕΙΣ	IV
ΠΕΡΙΛΗΨΗ	VI
ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΣΤΑ ΑΓΓΛΙΚΑ.....	VII
ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ	VIII
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	1
1.1 ΠΛΑΙΣΙΟ, ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	1
1.2 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ	1
1.3 ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ.....	1
1.4 ΟΡΙΣΜΟΙ	2
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ – ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ.....	5
2.1 Η ΖΩΗ ΤΟΥ ΙΩΑΝΝΗ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ.....	5
2.2 ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ ΚΥΒΕΡΝΗΤΗ ΙΩΑΝΝΗ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ	9
2.2.1 Αναδιοργάνωση των Ενόπλων Δυνάμεων	9
2.2.2 Οργάνωση πολεμικού ναυτικού / Εξάλειψη της πειρατείας.....	11
2.2.3 Οργάνωση Κεντρικής Εξουσίας	13
2.2.4 Οργάνωση Διοικητικών Υπηρεσιών.....	16
2.2.5 Δημόσια Οικονομία (φορολογία, Τράπεζες, νομίματα)	17
2.2.6 Εθνικές γαίες.....	18
2.2.7 Δικαιοσύνη.....	19
2.2.8 Εμπορικό Ναυτικό και εμπόριο	20
2.2.9 Επιδημία πανώλης.....	21
2.2.10 Ταχυδρομεία	23
2.2.11 Εξωτερική πολιτική και σύνορα στο νέο ελληνικό κράτος.....	23
2.2.12 Συμπεράσματα.....	24
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. ΤΟ ΕΡΓΑΛΕΙΟ ΕΡΕΥΝΑΣ / ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ	25
3.1 Αρχείο	25
3.2 Φάκελος 10	27
3.3 Έγγραφα φακέλου 10	28

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4. ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ ΕΓΓΡΑΦΩΝ	43
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5. EXCEL.....	47
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6. ΣΦΡΑΓΙΔΕΣ	52
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7. ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ	54
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	56
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ.....	58
ΠΡΟΣΘΕΤΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	60

Κεφάλαιο 1. Εισαγωγή

1.1 Πλαίσιο, σκοπός και στόχοι της πτυχιακής εργασίας

Οι στόχοι της παρούσας εργασίας είναι να μελετηθούν δημόσια έγγραφα (διατάγματα, εγκύκλιοι, διακηρύξεις, αποφάσεις κτλ.) καθώς και σφραγίδες που υπάρχουν πάνω στα έγγραφα της καποδιστριακής περιόδου και πιο συγκεκριμένα από το Αρχείο “Μικροί Κλάδοι Αρχείου Αγώνος και Καποδιστρίου”. Από τους βασικούς στόχους είναι να περιγραφεί το κάθε τεκμήριο ξεχωριστά, να εντοπιστεί και να σχολιαστεί ως προς το περιεχόμενό του. Στη συνέχεια τα μεταδεδομένα που θα παραχθούν θα καταχωρηθούν στο διαδικτυακό εργαλείο έρευνας «Αρχειομνήμων». Πρόκειται για ένα σύνολο από δακτυλογραφημένα έγγραφα και αντίγραφα των πρωτότυπων χειρογράφων. Τα χειρόγραφα έχουν γραφτεί με το σύστημα καλλιγραφίας του 19^{ου} αιώνα. Τελικός σκοπός είναι να δημιουργηθεί ένα ειδικό ευρετήριο – κατάλογος σαν εργαλείο έρευνας στο καποδιστριακό αρχείο, το οποίο θα εξυπηρετεί τις αναζητήσεις και θα καταστήσει περισσότερο ορατά τα τεκμήρια.

1.2 Μεθοδολογία

Για τη συγγραφή της παρούσας πτυχιακής εργασίας μελέτησα ελληνόγλωσση και ξενόγλωσση βιβλιογραφία ως προς το θεωρητικό κομμάτι της. Μελέτησα δημόσια έγγραφα όπως π.χ. διατάγματα, εγκύκλιοι, διακηρύξεις, αποφάσεις κτλ., καθώς και σφραγίδες της καποδιστριακής περιόδου και ειδικότερα του Αρχείου “Μικροί Κλάδοι Αρχείου Αγώνος και Καποδιστρίου”. Αυτά τα τεκμήρια περιγράφονται ως προς το περιεχόμενό τους με χρήση του αρχειακού προτύπου ΔΙ.ΠΑ.Π (Διεθνές Πρότυπο Αρχειακής Περιγραφής). Αναλύονται οι δυσκολίες που παρουσιάστηκαν κατά την διάρκεια της μελέτης και οι τρόποι με τους οποίους αντιμετωπίστηκαν. Τέλος, γίνεται χρήση μεθόδων οργάνωσης της αρχειακής πληροφορίας.

1.3 Περιορισμοί

Η παρούσα πτυχιακή εργασία θα πραγματοποιηθεί σε συνεργασία και παράλληλα με την πρακτική άσκηση μου στην Κεντρική Υπηρεσία των Γ.Α.Κ. (Γενικά Αρχεία του Κράτους) στην Αθήνα. Αντικείμενό της είναι η επικαιροποίηση των εργαλείων έρευνας για ψηφιοποιημένα αρχεία των Γ.Α.Κ. Για τις ανάγκες της εργασίας περιέγραψα δημόσια έγγραφα όπως π.χ. διατάγματα, εγκυκλίους, διακηρύξεις, αποφάσεις κτλ., καθώς και σφραγίδες από την καποδιστριακή περίοδο, τα οποία έχουν αναρτηθεί στο ψηφιακό αποθετήριο

«Αρχειομνήμων». Τα τεκμήρια αυτά αφορούν θέματα τόσο εσωτερικής όσο και εξωτερικής πολιτικής. Όλα αυτά θα αποτελέσουν το υλικό για τη δημιουργία ενός ψηφιακού ευρετηρίου-καταλόγου.

1.4 Ορισμοί

ΔΙ.Π.Α.Π. = Το Διεθνές Πρότυπο Αρχειακής Περιγραφής (Γενικό) - ΔΙΠΑΠ παρέχει τις κατευθυντήριες οδηγίες για την περιγραφή του αρχειακού υλικού και την δημιουργία προτυποποιημένων εγγραφών. Το πρότυπο περιλαμβάνει γενικούς κανόνες αρχειακής περιγραφής ανεξάρτητα από το είδος και το υπόστρωμα του αρχειακού υλικού.

Δημόσια έγγραφα = Δημόσια είναι τα έγγραφα τα οποία έχουν συνταχθεί από οποιοδήποτε δημόσιο όργανο.

Αρχείο = Αρχείο θεωρείται μια συλλογή τεκμηρίων ιστορικής σημασίας, συνήθως ανεξαρτήτως μορφής, χρονολογίας και ύλης, που φυλάσσει ή παράγει οποιοδήποτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, οποιοσδήποτε οργανισμός δημόσιος ή ιδιωτικός στα πλαίσια των δραστηριοτήτων του.

Ιστορικά αρχεία = Τα ιστορικά είναι ανενεργά δημόσια ή ιδιωτικά αρχεία. Αρχειακά σύνολα που λόγω ιστορικής παλαιότητας ή συμβολικής αξίας έχουν χαρακτηριστεί ιστορικά.

Καποδιστριακό αρχείο = Συλλογή τεκμηρίων ιστορικής σημασίας της εποχής της διακυβέρνησης του Ιωάννη Καποδίστρια.

Εργαλείο έρευνας = Απαραίτητο βοήθημα για την εκτέλεση μιας εργασίας.

Ευρετήριο = Κατάλογος που παραπέμπει τον αναγνώστη στο αντίστοιχο λήμμα ενός βιβλίου, καταλόγου, κλπ..

Κατάλογος = Η λίστα, το υλικό μέσα στο οποίο έχει καταγραφεί μία σειρά ομοειδών στοιχείων.

Ένοπλες δυνάμεις = Οι ένοπλες δυνάμεις αποτελούν την αμυντική δύναμη της κυβέρνησης μιας χώρας. Υπάρχουν με σκοπό την προώθηση της εσωτερικής και εξωτερικής πολιτικής του κυβερνητικού σώματος στο οποίο υπάγονται, όπως και την προστασία του σώματος αυτού, αλλά και του έθνους που αντιπροσωπεύουν, από εσωτερικούς και εξωτερικούς εχθρούς.

Εσωτερική πολιτική = Η εσωτερική οργάνωση του κράτους. Περιλαμβάνει θέματα οικονομίας, εκπαίδευσης, ασφάλειας, υγείας, νόμων κτλ..

Εξωτερική πολιτική = Πολιτική εξωτερικών σχέσεων, εξωτερικών υποθέσεων. Αποτελείται από στρατηγικές συμφερόντων που σχεδιάζει το κράτος για να διαφυλάξει τα εθνικά συμφέροντα του και να επιτύχει στόχους στο περιβάλλον των διεθνών σχέσεων.

Επιτροπές επί Καποδίστρια = Κυβερνητικά και συμβουλευτικά όργανα που συστάθηκαν για την καλύτερη και ευκολότερη διοίκηση των επαρχιών του κράτους.

Ψήφισμα = Η απόφαση που συνήθως διατυπώνεται σε κείμενο με το οποίο εκφράζεται η άποψη ενός συλλογικού σώματος ή μιας συγκέντρωσης πολιτών για ένα συγκεκριμένο ζήτημα και άλλοτε η διαμαρτυρία για μια απόφαση ή η διατύπωση ενός συλλογικού αιτήματος.

Διάταγμα = Ονομασία γραπτών εντολών από υψηλά ιστάμενη αρχή της εκτελεστικής εξουσίας, που έχει και νομοθετικό χαρακτήρα.

Εγκύκλιος = Έγγραφο προϊσταμένης αρχής που διανέμεται σε όλες τις υφιστάμενες υπηρεσίες.

Διακήρυξη = Έντυπη ή προφορική επίσημη ανακοίνωση, γνωστοποίηση ή εξαγγελία. Κείμενο με το οποίο δηλώνονται ή ανακοινώνονται αρχές πολιτικού, ιδεολογικού ή άλλου περιεχομένου με επίσημο τρόπο.

Αναγγελία = Η ενημέρωση του κοινού για κάποια είδηση με δημόσια δήλωση, γραπτή ή προφορική.

Ειδοποίηση = Επίσημο ή ανεπίσημο έγγραφο με το οποίο ενημερώνεται κάποιος και ειδοποιείται για κάτι το οποίο του διαβιβάζεται, μια χρήσιμη πληροφορία ώστε να ενεργήσει ανάλογα.

Παρουσίαση πεπραγμένων = Επίσημο έγγραφο με το οποίο παρουσιάζονται τα όσα έχουν πραγματοποιηθεί σε συγκριμένο χρονικό διάστημα από κάποιο συλλογικό σώμα.

Γενικές οδηγίες = Επίσημο έγγραφο από μια προϊσταμένη αρχή προς τις υφιστάμενες υπηρεσίες σχετικά με ενέργειες που πρέπει να ακολουθήσουν. Συχνά υποδεικνύει τον τρόπο πραγματοποίησής τους.

Κεφάλαιο 2. Θεωρητικό μέρος – Βιβλιογραφική έρευνα

2.1 Η Ζωή του Ιωάννη Καποδίστρια

Ο Ιωάννης Καποδίστριας, ο μεγάλος Έλληνας πολιτικός, που έγινε ο πρώτος Κυβερνήτης μετά την επανάσταση του 1821 και την ίδρυση του νέου ελληνικού κράτους, ήταν μια φυσιογνωμία που ξεχωρίζει για την πολυκύμαντη ζωή του, αλλά και την παρουσία, την σύνδεση και τη συνεισφορά του σε μεγάλα γεγονότα αυτής της εποχής σε όλη την Ευρώπη. Συμμετείχε σε διπλωματικές αποστολές και βοήθησε στην επίλυση πολλών πολιτικών θεμάτων ανάμεσα στα κράτη της Ευρώπης και δημιούργησε έτσι μια ευρωπαϊκή ισορροπία. (Ευαγγελίδης, 2013)

Γεννήθηκε στην Κέρκυρα το 1776. Έχοντας λάβει την παιδεία που μπορούσε να του προσφέρει τότε το νησί του, έφυγε το 1794 για τη Βενετία για ανώτερες σπουδές. Επέστρεψε λίγο αργότερα στην πατρίδα του με εφόδια τα πτυχία της ιατρικής, της νομικής και της φιλοσοφίας.

Η δύσκολη κατάσταση που επικρατούσε εκείνη την εποχή σχετικά με την πολιτική, τις διπλωματικές πιέσεις και τους αγώνες για το μέλλον των νησιών του Ιονίου, επηρέασε τον Καποδίστρια ώστε να ξεκινήσει την ενασχόλησή του με την πολιτική.

Αφορμή στάθηκε η απελευθέρωση των Επτανήσων, των οποίων τη διακυβέρνηση ανέλαβαν οι πρόκριτοι. Ένας από αυτούς ήταν και ο πατέρας του Καποδίστρια, ο οποίος όρισε σαν αντικαταστάτη του τον Ιωάννη. Αυτό το γεγονός ήταν και το ξεκίνημα της πολιτικής σταδιοδρομίας του. Μέσα από αυτή την εμπειρία διαμορφώθηκαν οι πολιτικές ιδέες του και πεποιθήσεις, ενώ δοκιμάστηκε στην πολιτική και τη διπλωματία. Αυτό το διάστημα έκανε περιοδεία και στα γειτονικά νησιά της Κέρκυρας προκειμένου να συνεισφέρει στην ειρήνευσή τους.

Ωστόσο η κατάσταση στην Ιόνιο Πολιτεία παρέμεινε τεταμένη μέχρι που αποφασίστηκε η αλλαγή του συντάγματος. Αποτέλεσμα αυτού του γεγονότος ήταν οι μεγάλες δυνάμεις να στείλουν τον Γεώργιο Μοτσενίγο, ως πληρεξούσιο της ρωσικής αυλής, με στρατιωτική δύναμη, για να αποκαταστήσει την τάξη. Αυτή η γνωριμία του Καποδίστρια με τον Μοτσενίγο στάθηκε σημείο αναφοράς στη ζωή του. Ο

Μοτσενίγος όπως και ο υπόλοιπος λαός, αναγνώρισαν την πολιτική του δεινότητα και έτσι τον διόρισαν Γραμματέα του νεοσύστατου κράτους, θέση από την οποία θα συμμετείχε στην διοίκησή του. Ανάμεσα στις υποχρεώσεις που ανέλαβε μέσα από αυτό το νέο αξίωμά του, ήταν η διεύθυνση της εξωτερικής πολιτικής του κράτους της Ιονίου Πολιτείας. Το γεγονός αυτό του έδωσε τη δυνατότητα να έρθει σε επαφή με τους διπλωμάτες άλλων χωρών και να μυηθεί στην ευρωπαϊκή διπλωματία. Σε σύντομο χρονικό διάστημα ο Πρόεδρος της Ιονίου Γερουσίας πέθανε και την κυβέρνηση του κράτους ανέλαβε ο Γραμματέας, δηλαδή ο Καποδίστριας. Από αυτή την θέση ανέλαβε νέα καθήκοντα και αποστολές, όπως για παράδειγμα την απελευθέρωση της Λευκάδας.

Έπειτα ο επικεφαλής του Υπουργείου Εξωτερικών της Ρωσίας κάλεσε τον Καποδίστρια να αναλάβει υπηρεσία στο διπλωματικό σώμα της Ρωσίας. Ο Καποδίστριας βλέποντας την κατάσταση που επικρατούσε στην Ελλάδα και επειδή υπήρχε η ιδέα ότι με τη βοήθεια της Ρωσίας θα γίνει επανάσταση και θα απελευθερωθεί η Ελλάδα, θεώρησε ότι από τη Ρωσία θα εξυπηρετούσε καλύτερα την πατρίδα του και τα συμφέροντά της. (Ευαγγελίδης, 2013) Έτσι, αναχώρησε για τη Ρωσία, την Αυλή του τσάρου, υπηρετώντας την εξωτερική πολιτική της χώρας. Η θέση που ανέλαβε αρχικά ήταν του Συμβούλου της Επικρατείας, στο τμήμα των Εξωτερικών Υποθέσεων της Ρωσίας. Την περίοδο αυτή, το νησί του βρισκόταν υπό γαλλική κυριαρχία. Λόγω των συγκεκριμένων ιστορικών συνθηκών που επικρατούσαν (συνθήκη του Τσιλσίτ), η πολιτική θέση του δεν του επέτρεπε να αναμειχθεί πολιτικά σε περιοχές όπου κυριαρχούσε η Γαλλία.

Από τον Τσάρο διορίστηκε στην ρωσική πρεσβεία της Βιέννης και μετά στο Βουκουρέστι ως αρχηγός και διευθυντής της Γραμματείας του διπλωματικού τμήματος. Με τις επιτυχίες του σε όλα τα θέματα που αναλάμβανε, ο τσάρος του απένειμε τον βαθμό του κρατικού συμβούλου, ενώ είχε σκοπό να του αναθέσει ακόμα πιο σπουδαίες αποστολές υψηλής θέσης. Μία από αυτές, σημαντική και εμπιστευτική, ήταν η αποστολή του στην Ελβετία. Γνωρίζοντας την αγάπη του Καποδίστρια προς τα δημοκρατικά καθεστώτα, τον επέλεξε με σκοπό να πετύχει την ουδετερότητα και ανεξαρτησία της Ελβετίας.

Αξιοσημείωτο είναι ότι μέσα σε όλα τα καθήκοντά του, τις αποστολές και τις επιτυχίες του στα διπλωματικά πράγματα, δεν έπαψε παράλληλα να ασχολείται με τη συγγραφή διπλωματικών έργων, αλλά και υπομνημάτων για το ελληνικό ζήτημα. Δεν σταμάτησε ποτέ τους αγώνες του για τους δύο βασικούς στόχους που είχε στην ζωή του: «τη βελτίωση της κατάστασης των Ελλήνων, που ζούσαν κάτω από ξενικό ζυγό, και την ανεξαρτησία και ανακήρυξη των Ιόνιων νήσων σε ελεύθερη δημοκρατία». (Κούκκου, 1994) Η επόμενη θέση που θα αναλάμβανε ήταν του Υπουργού Εξωτερικών της Ρωσίας. Παρόλες τις αμφιβολίες του Καποδίστρια για τη θέση αυτή και την εκπλήρωση των συμφερόντων της Ρωσίας, ο τσάρος τον εμπιστεύτηκε και του υποσχέθηκε ότι θα αναλάμβανε όλες τις υποθέσεις που θα αφορούσαν την Ελλάδα και τα Επτάνησα.

Ο Καποδίστριας ήταν ένας από αυτούς που θεωρούσαν ότι δεν είχε έρθει ακόμα η ώρα για την επανάσταση, ότι δηλαδή δεν είχαν ωριμάσει οι συνθήκες για την απελευθέρωση των Ελλήνων. Θεωρούσε ότι το μεγαλύτερο συμφέρον της πατρίδας του ήταν ότι οι Έλληνες έπρεπε πρώτα να μορφωθούν, να αποκτήσουν χριστιανική και εθνική εκπαίδευση και έπειτα να ιδρυθεί το κράτος της Ελλάδας. (Κούκκου, 1994)

Από την πλευρά του προσπαθούσε να συνεισφέρει στην προετοιμασία του εδάφους για τη στήριξη του Αγώνα από τις μεγάλες δυνάμεις και την έναρξή του λίγο αργότερα. Όμως την ίδια στιγμή στην Ελλάδα και στις φιλελληνικές οργανώσεις του εξωτερικού οργάνωναν επαναστατικά κινήματα και δράσεις για το ξεκίνημα του Αγώνα, και γι αυτό χρειάστηκε να προβεί σε νέες ενέργειες προκειμένου να αποφύγει χειρότερους κινδύνους που μπορούσαν να προκληθούν από αυτά, καθώς και την καταστολή της ελληνικής επανάστασης τόσο από την Υψηλή Πύλη, όσο και από τις Μεγάλες Δυνάμεις. Αυτό ήταν και ένα από τα σημαντικότερα στάδια της διπλωματικής του καριέρας. (Βερέμης, Κολιόπουλος, 2006)

Όσο περνούσε όμως ο καιρός άρχισαν να δημιουργούνται τριβές και προβλήματα στην συνεργασία του με την Ρωσία και ο Καποδίστριας είχε αρχίσει να προβληματίζεται για το αν θα έπρεπε να παραμείνει σ' αυτήν τη θέση του Υπουργού Εξωτερικών της Ρωσίας. Παράλληλα, οι συνεχόμενοι αγώνες στην πατρίδα του για την ελευθερία τον έκαναν να πιστεύει πως πρέπει να επιστρέψει εκεί.

Μετά τον θάνατο του τσάρου, ο Καποδίστριας πήρε την τελική του απόφαση, να υποβάλει δηλαδή επίσημα την παραίτησή του στον διάδοχο του τσάρου και να επιστρέψει στην Ελλάδα. «Αποχώρησε το 1827 με τη δική του θέληση από την πολιτική σκηνή της Ευρώπης για χάρη του ελληνικού αγώνα, εγκατέλειψε τα πάντα επιλέγοντας αυτό που θεωρούσε σαν έντιμη πορεία, σαν χρέος του». (Κούκκου, 1994). Αποδείχτηκε ότι ήταν ένας εξαιρετικός διπλωμάτης, πολιτικός, με οργανωτικό και στρατηγικό δαιμόνιο, που όμως πάνω απ' όλα έβαζε το συμφέρον της πατρίδας του για την οποία αφιέρωσε και ολόκληρη την ζωή του.

Στην Ελλάδα στο μεταξύ, οι επαναστατικοί αγώνες είχαν επιτυχία, με αποτέλεσμα να δημιουργηθεί νέο ελληνικό κράτος αποτελούμενο από τον Μοριά και την Ρούμελη. Βέβαια το νέο αυτό κράτος θα ήταν αυτόνομο και όχι ανεξάρτητο, καθώς η επίβλεψη των Μεγάλων Δυνάμεων θα παρέμενε.

Στις 2 Απριλίου 1827 έγινε στην Τροιζήνα η Γ' Εθνοσυνέλευση, αμέσως μετά το τέλος της επανάστασης του 1821. Στην Εθνοσυνέλευση παρευρίσκονταν μεγάλοι πολεμιστές και οπλαρχηγοί του Αγώνα, προκειμένου να συντάξουν και να επικυρώσουν τον πρώτο οριστικό καταστατικό χάρτη της Ελλάδας, το Πολιτικό Σύνταγμα της Ελλάδας, καθώς και να εκλέξουν τον Κυβερνήτη της χώρας. Πρώτοι οι Θεόδωρος Κολοκοτρώνης και Γεώργιος Καραϊσκάκης πρότειναν για τη θέση αυτή, του Κυβερνήτη, τον Ιωάννη Καποδίστρια. Τον θεωρούσαν ως τον μόνο ικανό σύμφωνα με την φήμη του, την αξία του και κυρίως την φιλοπατρία του, ώστε να αναλάβει, σε μια τόσο απαιτητική και δύσκολη περίοδο, την κυβέρνηση του νεοσύστατου ελληνικού κράτους. Έτσι και έγινε, ο Ιωάννης Καποδίστριας ψηφίσθηκε ως ο πρώτος Κυβερνήτης της Ελλάδας. Σύμφωνα με το ψήφισμα αυτό τον προσκαλούσε το έθνος στην πατρίδα του, την Ελλάδα, και θα του επέτρεπαν την άσκηση της εξουσίας του κράτους για επτά χρόνια. Έτσι ανέλαβε τα ηνία της κυβέρνησης τον Ιανουάριο του 1828. (Ιδρωμένου, 1994)

Το 1828 έφτασε λοιπόν στην Ελλάδα ο Καποδίστριας για το έργο της διακυβέρνησής της. «Ενός κράτους που στην πραγματικότητα δεν υπήρχε ακόμα. Η εδαφική του έκταση ήταν περιορισμένη. Αποτελούνταν από το Ναύπλιο, τον Πόρο, την Αίγινα, τη Σαλαμίνα, τον Ισθμό και τα Μέγαρα ως την Ελευσίνα. Τα νησιά του Αιγαίου, όσα ήταν ελεύθερα, βρίσκονταν στη διάθεση των πειρατών. Στην

Πελοπόννησο ήταν ακόμη ο Ιμπραήμ, ενώ στην Στερεά Ελλάδα βρίσκονταν ακόμη τα τουρκικά στρατεύματα». (Πρασά, 1998) Παράλληλα αυτό το αποδεκατισμένο κράτος είχε πάρα πολλά προβλήματα. Μερικά από αυτά ήταν: η παρουσία εχθρικών στρατευμάτων, η διάλυση του στρατού, η αναρχία, η ανυπαρξία θεσμών και διοικητικής οργάνωσης, η κακή οικονομική κατάσταση, η απουσία δημόσιων υπαλλήλων η έλλειψη φορολογίας, η έλλειψη εφοδιασμού και μισθοδοσίας, οι εμφύλιες διαμάχες και η πειρατεία στη θάλασσα. «Ωστόσο, ο Καποδίστριας είχε σαν όραμα να ιδρυθεί ένα εθνικά ομοιογενές κράτος, προίμιο μιας ευρύτερης κρατικής οντότητας, η οποία θα εκτεινόταν σε ένα μεγάλο τμήμα των ευρωπαϊκών και μικρασιατικών οθωμανικών κτήσεων, όπου δηλαδή υπάρχουν συμπαγείς ελληνικοί πληθυσμοί. Την ίδια στιγμή όμως ένα κράτος σύγχρονο με δυτικοευρωπαϊκά πρότυπα». (Κυριακίδης, 2015)

Οι προτεραιότητές του ήταν η οργάνωση του κράτους και της διοίκησής του, η δημιουργία στρατού, η οργάνωση ναυτικού στόλου, ο σχεδιασμός εκπαιδευτικού συστήματος, η βελτίωση των συστημάτων επικοινωνίας, η ανόρθωση της οικονομίας και η αναδιανομή της γης με την απόδοση των εθνικών γαιών στον λαό.

2.2 Το έργο του Κυβερνήτη Ιωάννη Καποδίστρια

2.2.1 Αναδιοργάνωση των Ενόπλων Δυνάμεων

Ανάμεσα στα βασικά μελήματα του Καποδίστρια μόλις ανέλαβε τα καθήκοντα του Κυβερνήτη, ήταν η εκπαίδευση των Ελλήνων και η αναδιοργάνωση του στρατού. Να θεμελιωθεί δηλαδή η δημόσια εκπαίδευση και να σφυρηλατηθεί η εθνική συνείδηση στον ελληνικό λαό, έτσι ώστε να οργανωθεί και να εκπαιδευτεί σωστά ο στρατός, προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι του και η Ελλάδα να αναγεννηθεί. (Κυριακίδης, 2015) Πριν ακόμα από την άφιξη του Καποδίστρια είχαν γίνει προσπάθειες για συγκρότηση στρατιωτικού σώματος, κυρίως λόγω των αναγκών του επαναστατικού αγώνα. Ο αγώνας διεξαγόταν από άτακτα σώματα, συγκροτημένα κυρίως από πατριώτες που δεν είχαν όμως στρατιωτική εκπαίδευση και πειθαρχία.

Αυτός ήταν και ο λόγος που οδήγησε στην ιδέα της δημιουργίας και οργάνωσης τακτικού στρατού.

Η πρώτη προσπάθεια για τη συγκρότηση Τακτικού Στρατού έγινε στις 2 Μαρτίου 1821 από τον Αλέξανδρο Υψηλάντη, στο Ιάσιο της Μολδαβίας. Εκείνη την περίοδο ο Υψηλάντης με την Φιλική Εταιρεία είχε κηρύξει την επανάσταση. Εκτός από τους ατάκτους που είχε υπό τις διαταγές του επιχείρησε να συγκροτήσει και να εκπαιδεύσει ένα τακτικό σώμα, που ονομάστηκε “Ιερός Λόχος”. Αποτελούνταν κυρίως από Έλληνες σπουδαστές που προέρχονταν κυρίως από το εξωτερικό και οι οποίοι έσπευσαν να προσφέρουν εθελοντικά τις στρατιωτικές υπηρεσίες τους στον Αγώνα. Αυτή την ίδια περίοδο ο αδελφός του Αλέξανδρου Υψηλάντη, ο Δημήτριος Υψηλάντης, έχοντας σαν πρότυπο του τον τακτικό στρατό του αδελφού του, οργάνωσε στην Πελοπόννησο τακτικό σώμα από ομογενείς και φιλέλληνες.

Επόμενη προσπάθεια έγινε από την Α΄ Εθνοσυνέλευση στην Επίδαυρο, στις 9 Ιανουαρίου 1822, όταν με ψήφισμα καθορίστηκαν λεπτομερώς η διαδικασία επιλογής και οι βαθμοί των αξιωματικών, οι αποδοχές, οι αμοιβές, οι ποινές και η οργάνωση των ατάκτων στρατευμάτων. (Κουράκλης, 2016) Τότε συγκροτήθηκε και το πρώτο Σύνταγμα Πεζικού.

Έγινε όμως και μια τρίτη προσπάθεια, από τον Γάλλο ναπολεόντειο Συνταγματάρχη Charles Fabvier. Συγκέντρωσε χρήματα από τους Γάλλους υποστηρικτές της ελληνικής επανάστασης και στρατολόγησε εθελοντές. Έφτασε στην Ελλάδα προκειμένου να βοηθήσει στον αγώνα και στη συνέχεια, για μικρό χρονικό διάστημα, ανέλαβε την οργάνωση τακτικού στρατού, την εκπαίδευση και τη διοίκηση του. (A. R., 1853)

Η άφιξη του Ιωάννη Καποδίστρια σηματοδότησε την έναρξη μιας ακόμη προσπάθειας για την ουσιαστική ανασυγκρότηση των στρατιωτικών δυνάμεων. (Κουράκλης, 2016) Με τις τότε υπάρχουσες συνθήκες υπήρχαν δύο επιλογές: η διάλυση των άτακτων σωμάτων ή η ένταξη των άτακτων σωμάτων σε ημιτακτικούς σχηματισμούς και σιγά σιγά σε τακτικούς. Σκοπός ήταν η δημιουργία ενός εθνικού στρατού που θα ανήκει στην πολιτεία, θα υπακούει σε αυτήν, θα λειτουργεί με βάση έναν οργανισμό, μια σειρά από κανόνες και χωρίς προνόμια, καταχρήσεις και

διαφοροποιήσεις. Πράγμα όμως που έπρεπε να γίνει σιγά σιγά για να αποφευχθούν κοινωνικές και πολιτικές αναταραχές. (Παπαγεωργίου, 1983)

Επιπλέον σημαντικό κομμάτι της αναδιοργάνωσης του στρατού ήταν η ίδρυση της Στρατιωτικής Σχολής Ευελπίδων, η οποία συνεχίζει τη λειτουργία της έως και σήμερα. Αποστολή της Σχολής ήταν να καταρτίζει στρατιωτικούς επιστήμονες και ηγέτες, μέσω της στρατιωτικής ζωής και της πολύπλευρης στρατιωτικής και ακαδημαϊκής εκπαίδευσής τους. (Ευαγγελίδης, 2013)

2.2.2 Οργάνωση πολεμικού ναυτικού / Εξάλειψη της πειρατείας

Σημαντικό ήταν το έργο του Κυβερνήτη και στις ναυτικές υποθέσεις. Από την επαναστατική περίοδο, είχαν καταβληθεί προσπάθειες για την οργάνωση στόλου και στρατιωτικής δύναμης. Η πρώτη ίδρυση πολεμικού στόλου αποφασίστηκε με τις παραγγελίες, από το εξωτερικό, των πλοίων “Ελλάς” και “Καρτερία”, τις οποίες ενέκρινε η 3η Εθνοσυνέλευση, τον Μάρτιο του 1827. Με την άφιξη των δύο πρώτων εθνικών πλοίων, άρχισαν οι πρώτες σοβαρές προσπάθειες για την καθιέρωση ιεραρχίας στα πλοία, αλλά και Ναυτικής Διοίκησης. Ως εκ τούτου, η Ναυτιλιακή Επιτροπή ιδρύθηκε το 1827, με έδρα τον Πόρο, η οποία αργότερα ονομάστηκε Ναυτική Υπηρεσία. Ο Φραγκίσκος Άστιγξ ορίστηκε επικεφαλής και υποδιοικητής ο Εμμανουήλ Τομπάζης. Ταυτόχρονα, λόγω της συγκρότησης πολεμικού στόλου και των αναγκών του θαλάσσιου αγώνα, απαιτήθηκε η ύπαρξη ενός εφοδιαστικού και επισκευαστικού κέντρου. Έτσι, ιδρύθηκε ο Ναύσταθμος του Πόρου στα τέλη του 1827. Έργο του Ναυστάθμου ήταν η διαχείριση των πολεμικών πυρομαχικών. Η Επιτροπή Ναυτιλίας με επικεφαλής τον Τομπάζη είχε αναλάβει την ευθύνη των πολεμικών ναυτικών επιχειρήσεων. Η υπηρεσία ιδρύθηκε επίσημα το 1829, με το διορισμό του Ναυάρχου Γεώργιου Σαχτούρη από την Ύδρα, του Γεωργίου Ανδρούτσου από τις Σπέτσες και του Κωνσταντίνου Κανάρη από τα Ψαρά ως επικεφαλής της Επιτροπής Ναυτιλίας. Τότε έγινε και η μετονομασία σε Ναυτική Υπηρεσία του Ναυστάθμου του Πόρου.

Στη συνέχεια, με την ίδρυση του ελληνικού κράτους, ο Καποδίστριας προσπάθησε να ιδρύσει έναν εθνικό στόλο με βάση τα ευρωπαϊκά πρότυπα. Οι ναυτικές μεταρρυθμίσεις και η αναδιάρθρωση του στόλου αποτελούσαν τις κύριες ανησυχίες του κυβερνήτη. Αν και αναγνώρισε την ανάγκη δημιουργίας «της γενικής οργάνωσης του ναυτικού, δηλαδή του ορισμού της ναυτικής ιεραρχίας, της συμβατικής ναυσιπλοΐας και των ευθυνών κάθε αξιωματικού και ναυτικού», προτίμησε να προχωρήσει με μικρά βήματα. (Βάρφης, 1994). Επιχειρούσε δηλαδή να κάνει μικρές αλλαγές σε ζητήματα που προέκυπταν, παρά να συντάξει έναν νέο ενιαίο κώδικα. Χρησιμοποίησε αυτή την τακτική για τους ίδιους λόγους για τους οποίους έκανε περιορισμένες αλλαγές και στον στρατό. Οποσδήποτε μια θεμελιώδης αναδιοργάνωση του Πολεμικού Ναυτικού δεν θα είχε μεγάλη επιτυχία και θα προκαλούνταν σοβαρές αντιδράσεις.

Επιπλέον, κατά την περίοδο του Καποδίστρια, δεν υπήρχαν νομοθετικές διατάξεις σχετικά με την υποχρεωτική ναυτολογία. Ούτε η ιεραρχία των αξιωματικών, ούτε ο τρόπος εξέλιξης είχε καθοριστεί μέσω κανονισμών. Το κράτος είχε αποκτήσει το δικαίωμα να απονείμει τους βαθμούς και να επιλέγει το προσωπικό για το ναυτικό. Τα πρώτα χρόνια, η κυβέρνηση περιορίστηκε στην έκδοση γραπτών οδηγιών και το 1830 δημοσιεύθηκε ένα κωδικοποιημένο κείμενο σχετικά με τα καθήκοντα των αξιωματικών. Επίσης κατέβαλε προσπάθειες για την εισαγωγή και καθιέρωση της στολής του πολεμικού ναυτικού. Παρόλο που αναζήτησε έναν νέο τρόπο πρόσληψης αξιωματικών και ίδρυσης ναυτικής σχολής ως πολεμικής τέχνης, κάτι αντίστοιχο με την Στρατιωτική Σχολή Ευελπίδων του στρατού ξηράς, αυτό δεν στάθηκε εφικτό. Έτσι η εκπαίδευση των αξιωματικών συνέχισε να γίνεται με τρόπο εμπειρικό πάνω στα καράβια. Ωστόσο, πολλοί νέοι είχαν την ευκαιρία να σπουδάσουν σε ναυτικά σχολεία του εξωτερικού. (Βάρφης, 1994)

Άλλο ένα σημαντικό κομμάτι δραστηριότητας στις ελληνικές θάλασσες ήταν αυτή κατά των πειρατών και η εξάλειψή τους. Τα πρώτα χρόνια μετά την έναρξη της Επανάστασης η πειρατεία μειώθηκε. Κατά τη διάρκεια του Αγώνα παρουσιάζει έξαρση, καθώς ο αιγυπτιακός στόλος και στρατός συμπράττει με τους Τούρκους για να καταπνίξουν την Επανάσταση. Κατά τις αρχές του 1828 περισσότερα από 1.000 πλοία ασχολούνταν συστηματικά με την πειρατεία και προκαλούσαν καταστροφές

στο Αιγαίο. Αυτή η κατάσταση άρχισε να ελέγχεται και να καταστέλλεται με την άφιξη του Καποδίστρια, ο οποίος από την αρχή της διακυβέρνησής του επιχείρησε να εξαλείψει τους πειρατές που κυβερνούσαν τις θάλασσες και τα νησιά της Ελλάδας και προκαλούσαν καταστροφές. Μείωσε τις πειρατικές βάσεις στην στεριά και διέταξε να γίνονται περιπολίες με σκοπό την καταδίωξή τους από τον πολεμικό στόλο. Μάλιστα το 1828 με απόφαση θέσπισε ότι όσα πλοία δεν διέθεταν τα απαραίτητα πιστοποιητικά θα θεωρούνταν πειρατικά, θα υπόκεινταν σε κατάσχεση και θα πλήρωναν αποζημίωση. Σημαντική όμως ήταν και η συνδρομή του Μιαούλη και του Κανάρη οι οποίοι προκάλεσαν στην πειρατεία σοβαρό πλήγμα. (Ζέλιος, 2018)

2.2.3 Οργάνωση Κεντρικής Εξουσίας

Με την έλευση του Ιωάννη Καποδίστρια σηματοδοτήθηκε η αρχή ενός δύσκολου και σύντομου κυβερνητικού έργου, αλλά και μιας σχετικά πολιτικής σταθερότητας. Έριξε μεγάλο βάρος στην οργάνωση της διοίκησης του κράτους την οποία θεωρούσε και τη βάση για την καλή και σωστή λειτουργία του νεοϊδρυθέντος κράτους. Κατά τη διάρκεια του Αγώνα, την περίοδο μετάβασης από την Τουρκοκρατία προς το νεοελληνικό κράτος, είχαν δημιουργηθεί κάποιοι διοικητικοί οργανισμοί, στους οποίους όμως επικρατούσε σύγχυση σχετικά με τις αρμοδιότητες των υπαρχουσών διοικητικών υπηρεσιών, καθώς επίσης δεν ανταποκρίνονταν στις απαιτήσεις του νέου κράτους που μόλις είχε ιδρυθεί.

Δεδομένου λοιπόν ότι υπήρχαν τόσα πολλά και ανυπέρβλητα προβλήματα, έπρεπε να υπάρξει ισχυρή και συγκεντρωτική κυβέρνηση για να τα αντιμετωπίσει, έστω και προσωρινά. (Πρασά, 1998) Προέβη λοιπόν στη συγκρότηση της Κυβέρνησης και της Διοίκησης, ακολουθώντας προσωρινά μια συγκεντρωτική πολιτική μαζί με την ενίσχυση της εκτελεστικής εξουσίας. (Κοντογιώργης, 1983) Αυτή η αλλαγή έγινε για να απαλλάξει τον λαό από τις αυθαιρεσίες και τα συμφέροντα των οικονομικά ισχυρών που επικρατούσαν μέχρι τότε και για να θέσει με αυτόν τον τρόπο τις βάσεις της διοικητικής οργάνωσης του κράτους.

Έτσι αφού αυτοδιαλύθηκε η Βουλή, με Ψήφισμα του Ιανουαρίου 1828 ψηφίστηκε ένα νέο κυβερνητικό σύστημα. Η Κυβέρνηση του Καποδίστρια που ονομάστηκε “Προσωρινή Κυβέρνηση της Επικρατείας” ίδρυσε ένα κεντρικό κυβερνητικό

Συμβούλιο, το “Πανελλήνιο”. Ήταν χωρισμένο σε τρία τμήματα, της Οικονομίας, των Εσωτερικών και του Πολεμικού. Το καθένα από αυτά είχε ξεχωριστό πρόεδρο (πρόβουλο) και ξεχωριστή δικαιοδοσία. Αποτελούνταν από 27 μέλη με γνωμοδοτικές κυρίως αρμοδιότητες και με κύρια ευθύνη να επικυρώνει τις πράξεις του Κυβερνήτη, ώστε να θεωρούνται έγκυρες. (Ιδρωμένου, 1994) Στην σύνθεση του Πανελληνίου εκπροσωπούσαν και οι τρεις επαναστατημένες περιοχές (Στερεά Ελλάδα, Πελοπόννησος, νησιά) επιτυγχάνοντας με αυτόν τον τρόπο τον προσωρινό σχηματισμό κυβέρνησης εθνικής ενότητας. (Γούτσια, 2018) Με ψήφισμα ορίστηκε ένας Γενικός Γραμματέας με τίτλο “ Γραμματέας της Επικρατείας” του οποίου το κύριο έργο ήταν η προσυπογραφή των ψηφισμάτων, διαταγμάτων και της αλληλογραφίας του Κυβερνήτη. (Ιδρωμένου, 1994) Με Διάταγμα διορίστηκαν τα πρώτα μέλη του Πανελληνίου, ανάμεσα στα οποία ήταν οι δύο Φαναριώτες, Αλέξανδρος Μαυροκορδάτος και Γρηγόριος Σούτσος, ενώ με άλλο Διάταγμα τοποθετήθηκε πρώτος Γραμματέας της Επικρατείας ο Σπυρίδων Τρικούπης.

Στην συνέχεια, με Ψήφισμα, με το οποίο κιάλας περιορίστηκε η αρμοδιότητα του Πανελληνίου, συγκροτήθηκε το “Πολεμικό Συμβούλιο” (Γενικό Φροντιστήριο), προκειμένου να εξετάζει τα ζητήματα του στρατού της ξηράς και του πολεμικού ναυτικού. Επιπλέον ορίστηκε και “Υπουργικό Συμβούλιο”, υπό την άμεση διεύθυνση του Κυβερνήτη, με έργο του την ενασχόληση με θέματα εξωτερικών υποθέσεων, εμπορίου, ναυτιλίας και γενικά όλων των άλλων ζητημάτων. (Δεσποτόπουλος, 1996) Το Συμβούλιο αυτό θα είχε πρόεδρο τον Κυβερνήτη και θα αποτελούνταν από τους πρώτους γραμματείς των τριών τμημάτων του Πανελληνίου, καθώς και τον Γραμματέα των Εξωτερικών και τον Γραμματέα της Επικρατείας, προβλέποντας μάλιστα, ότι σε περίπτωση απουσίας του Κυβερνήτη πρόεδρος θα οριζόταν ένας πρόεδρος (πρόβουλος) του Πανελληνίου. (Γούτσια, 2018) Τέλος, με άλλο ψήφισμα προβλεπόταν η σύσταση “Εκκλησιαστικής Επιτροπής”, αποτελούμενη από πέντε μητροπολίτες και επισκόπους, και η οποία θα ήταν αρμόδια να πληροφορεί τον Καποδίστρια σχετικά με την κατάσταση και τα χρέη της εκκλησίας απέναντι στο Οικουμενικό Πατριαρχείο.

Με ξεχωριστό Διάταγμα καθορίστηκαν οι λεπτομέρειες για τις αρμοδιότητες του καθενός από αυτά, ο τρόπος οργάνωσης και λειτουργίας, οι αρμοδιότητες του

Πανελληνίου, του Υπουργικού Συμβουλίου, του Πολεμικού Συμβουλίου και της Εκκλησιαστικής Επιτροπής. Πιο συγκεκριμένα, αποφασίστηκε ότι η προσωρινή κυβέρνηση συγκροτούνταν από τον Κυβερνήτη, το Πανελλήνιο και τον Γραμματέα της Επικρατείας, ενώ το Υπουργικό Συμβούλιο, το Πολεμικό Συμβούλιο, η Εκκλησιαστική Επιτροπή και οι άλλες επιτροπές του Πανελληνίου αποτελούσαν ανώτατα όργανα της κυβέρνησης. Επίσης ορίστηκε ότι η νομοθετική εξουσία θα ασκούσαν από τον Κυβερνήτη σε συνεργασία με το Πανελλήνιο.

Μαζί με όλα αυτά, τα οποία διευθετήθηκαν προσωρινά και για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, υποσχέθηκε και την πραγματοποίηση της επόμενης Εθνοσυνέλευσης, στην οποία θα αποφασίζονταν οι όποιες απαραίτητες αλλαγές. Έτσι λίγο αργότερα, μετά την Δ΄ Εθνοσυνέλευση στο Άργος, αποφασίστηκε η κατάργηση του Πανελληνίου και η ίδρυση ενός νέου σώματος, με την επωνυμία “Γερουσία”. (Ιδρωμένος, 1994) Τη Γερουσία θα αποτελούσαν 27 μέλη με γνωμοδοτικές κυρίως αρμοδιότητες. Τα 21 μέλη τα επέλεξε ο Κυβερνήτης από τον κατάλογο που του υπέβαλε η Εθνοσυνέλευση, ενώ τα άλλα 6 μέλη τα όριζε αποκλειστικά ο Κυβερνήτης.

Παράλληλα συγκροτήθηκε νέο “Υπουργικό Συμβούλιο” αποτελούμενο από έξι τμήματα: Εσωτερικών, Εξωτερικών και Εμπορικού Ναυτικού, Οικονομίας και Εμπορίου, Δικαιοσύνης, Δημόσιας Παιδείας και Εκκλησιαστικών, Στρατιωτικών και Πολεμικού Ναυτικού. Συγχρόνως διορίστηκε και ο νέος Γραμματέας της Επικρατείας, μετά την παραίτηση του Σπυρίδωνα Τρικούπη, ο Νικόλαος Σπηλιάδης. (Γούτσια, 2018)

Τέλος, με σκοπό την μείωση των κρατικών χρεών, δαπανών και καταχρήσεων, ιδρύθηκε το “Λογιστικόν” και το “Ελεγκτικόν Συνέδριον”, το οποίο είχε αρμοδιότητα να ελέγχει τους λογαριασμούς των δημόσιων υπηρεσιών. Σημαντική είναι και η δημοσίευση του “κανονισμού της Αστυνομίας και των καθηκόντων της”, θέτοντας έτσι τις βάσεις οργάνωσης των σωμάτων ασφαλείας.

2.2.4 Οργάνωση Διοικητικών Υπηρεσιών

Παράλληλα με την οργάνωση της κεντρικής εξουσίας ο Καποδίστριας έσπευσε να οργανώσει την εσωτερική διοίκηση της χώρας. Επιχείρησε να απαλλάξει τον λαό από τις αυθαιρεσίες των στρατιωτικών και των κοτζαμπάσηδων και να θέσει τις βάσεις της διοικητικής οργάνωσης του κράτους. Αρχικά ίδρυσε τον “Οργανισμό των δημογερόντων” που όμως δεν έφεραν τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα, οπότε για να λυθεί αυτό το πρόβλημα με τις αυθαιρεσίες, η εκτελεστική εξουσία ανατέθηκε σε διοικητές καταγόμενους από άλλες γεωγραφικές περιοχές. Παράλληλα, ζήτησε από το Πανελλήνιο να εκφέρει γνώμη σχετικά με το είδος της διοικητικής οργάνωσης που θεωρούσε καλύτερο για το κράτος. (Βακαλόπουλος, 1988)

Έτσι, με Ψήφισμα καθορίστηκε η διοικητική διαίρεση της χώρας. Πιο συγκεκριμένα, η Πελοπόννησος το 1828 διαιρέθηκε σε επτά διοικητικά τμήματα (Αρκαδίας, Αχαΐας, Ήλιδας, Άνω Μεσσηνίας, Λακωνίας – Κάτω Μεσσηνίας και Αργολίδας). Τα νησιά διαιρέθηκαν σε έξι διοικητικά τμήματα (Βορείων Σποράδων, Ανατολικών Σποράδων, Δυτικών Σποράδων, Κεντρικών Κυκλάδων, Βορείων Κυκλάδων και Νοτίων Κυκλάδων). Μαζί προβλεπόταν ο διορισμός Διοικητών σε κάθε διοικητικό τμήμα με το όνομα “Έκτακτοι Επίτροποι”, οι οποίοι ήταν εκπρόσωποι της Κυβέρνησης και τα ανώτερα όργανά της για την εφαρμογή των κυβερνητικών αποφάσεων και την οργάνωση των κρατικών υπηρεσιών στις επαρχίες του κράτους. (Ιδρωμένου, 1994) Αυτή η διοικητική οργάνωση ήταν προσωρινή και αποσκοπούσε στην αντιμετώπιση των άμεσων και έκτακτων αναγκών της χώρας, γι’ αυτό το λόγο και ονομάστηκαν “Έκτακτοι Επίτροποι”. Τα κυριότερα καθήκοντά τους ήταν η πληροφόρηση της κυβέρνησης για την κατάσταση της περιφέρειας που διοικούσαν, η εκτέλεση των διαταγών της κυβέρνησης, η αποκατάσταση της ασφάλειας και ευνομίας και η προάσπιση των δικαιωμάτων των κατοίκων της εκάστοτε περιφέρειας. Αυτά τα τμήματα υποδιαιρέθηκαν σε επαρχίες και οι επαρχίες σε πόλεις, κωμοπόλεις και χωριά. (Γούτσια, 2018)

Κατώτερα όργανα της επαρχιακής διοίκησης καθορίστηκαν οι δημογέροντες, δηλαδή οι άρχοντες της κάθε περιοχής, οι οποίοι φρόντιζαν για την επίλυση των ζητημάτων της κοινότητας τους, υπό την επιτήρηση και τις οδηγίες των έκτακτων επιτρόπων και των επαρχιακών δημογερόντων. Οι δημογέροντες εκλέγονταν με

μυστική ψηφοφορία από τον πληθυσμό της κάθε κοινότητας και μ' αυτό ο Καποδίστριας επεδίωξε να εκφράζουν οι κάτοικοι τη γνώμη τους για τα ζητήματα που τους απασχολούσαν. (Ιδρωμένου, 1994) Λίγο αργότερα θεσπίστηκε η επαρχία ως βασική μονάδα περιφερειακής διοίκησης και αντικαταστάθηκαν οι έκτακτοι επίτροποι από τους πολιτικούς διοικητές, οι οποίοι ορίστηκαν επικεφαλής της διοικητικής περιφερειακής μονάδας της επαρχίας. Συγκροτήθηκε και δωδεκαμελής επαρχιακή δημογεροντία, στην οποία προέδρευε ο διοικητής της επαρχίας.

2.2.5 Δημόσια Οικονομία (φορολογία, Τράπεζες, νομίσματα)

Ο μακροχρόνιος πόλεμος είχε φέρει την Ελλάδα σε εξαιρετικά δεινή οικονομική κατάσταση. Έτσι ο Καποδίστριας με την έλευσή του είχε να αντιμετωπίσει, όχι μόνο ένα άδειο δημόσιο ταμείο, αλλά και ένα επιβαρυνμένο δημόσιο ταμείο από το χρέος προς τις ξένες δυνάμεις, έπειτα από τα δάνεια που είχαν συναφθεί κατά τη διάρκεια του Αγώνα. Γι' αυτό κάτω από τις συγκεκριμένες συνθήκες, δεν εφάρμοσε ένα σταθερό οικονομικό πρόγραμμα, αλλά επεδίωξε προσωρινές αλλαγές για να αντιμετωπιστούν τα κατεπείγοντα θέματα. Από τα πρώτα μέτρα που πήρε για την ομαλοποίηση των συναλλαγών ήταν η σταθεροποίηση των τιμών διαφόρων αγαθών και η προσπάθεια να σταματήσει η εκμετάλλευση των φτωχών μέσω του δανεισμού με υψηλό τόκο. Έπειτα ζήτησε οικονομική βοήθεια τόσο από το εσωτερικό όσο και από το εξωτερικό της χώρας. Στο εσωτερικό της χώρας, έδωσε εντολή στην Επιτροπή της Οικονομίας, να βγάλει σε δημοπρασία τις προσόδους της Πελοποννήσου και κάποιων νησιών του Αιγαίου. Στο εξωτερικό, κατάφερε ύστερα από πολλές δυσκολίες και αντιδράσεις, την σύναψη νέων μικρών δανείων από τις Μεγάλες Δυνάμεις (Αγγλία – Γαλλία – Ρωσία), ενώ πολλοί ήταν οι ομογενείς αλλά και φιλέλληνες του εξωτερικού οι οποίοι έστειλαν τη βοήθειά τους στην Ελλάδα. (Δεσποτόπουλος, 1996)

Μετά από εφαρμογή αυστηρών οικονομικών ελέγχων αυξήθηκαν οι πρόσοδοι στην κρατική διοίκηση. Καθιερώθηκε ισότητα στους φορολογούμενους, ενώ επιβαλλόταν αυστηρή τιμωρία στους καταχραστές. Γι' αυτό τον σκοπό οργανώθηκαν οι δημόσιες οικονομικές υπηρεσίες. Οργανώθηκε το εθνικό "Ταμείο", ιδρύθηκε το "Γενικό Λογιστήριο", ορίστηκε φορολογικό σύστημα και επιβλήθηκαν τελωνειακοί

δασμοί. Με όλα αυτά δεν έμεναν πολλά περιθώρια για καταχρήσεις. (Πρασσά, 1998) Αν και αυξήθηκαν τα έσοδα του κράτους, ωστόσο, προκλήθηκε έντονη δυσαρέσκεια του λαού και κυρίως των κτηνοτρόφων και των γεωργών. (Γούτσια, 2018)

Επιπλέον, λόγω της απουσίας εθνικού νομίσματος και προκειμένου να γίνονται πιο εύκολα οι οικονομικές συναλλαγές μετά από τη σταθεροποίηση των τιμών των προϊόντων αλλά και με στόχο την ανάπτυξη του εμπορίου, υπέγραψε Διάταγμα για την αντιστοιχία των ξένων νομισμάτων που κυκλοφορούσαν. Λίγο αργότερα κόπηκε το πρώτο ελληνικό νόμισμα, ο αργυρός φοίνικας. (Πρασσά, 1998) Αυτό αποτέλεσε σημαντικό μέτρο για τις συναλλαγές και τη βελτίωση της οικονομίας, αλλά και την απόκτηση κύρους της χώρας και εξασφάλιση της πιστοληπτικής της ικανότητας. Στην συνέχεια όμως, σιγά σιγά, σταμάτησε η κοπή του νομίσματος αυτού. Έγινε και προσπάθεια για κοπή χαρτονομίσματος, χωρίς όμως επιτυχία. (Δεσποτόπουλος, 1996)

Μια ακόμα προσπάθεια για την ανόρθωση της εθνικής οικονομίας ήταν η ίδρυση της “Εθνικής Χρηματιστικής Τράπεζας” το 1828. Ήταν η πρώτη ελληνική Τράπεζα. Διευθύνων Σύμβουλος ορίστηκε ο πρόεδρος της Οικονομικής Επιτροπής, ο Γεώργιος Κουντουριώτης και σύμβουλοι ο Γεώργιος Σταύρου και ο Αλέξανδρος Κοντόσταυλος. Η Τράπεζα υπήχθη στο τμήμα της οικονομίας του Πανελληνίου, με την οποία πράξη ο Καποδίστριας επιθυμούσε να κερδίσει την εμπιστοσύνη του λαού για την Τράπεζα, αφού θα εξαρτιόταν από το κράτος. Και πάλι όμως σιγά σιγά η Τράπεζα άρχισε να χάνει την εμπιστοσύνη του λαού και να πτωχεύει μέχρι και τη διάλυσή της λίγα χρόνια αργότερα. Παρ’ όλα αυτά, όμως, τέθηκαν οι βάσεις για την ίδρυση νέων τραπεζών και τραπεζικών συστημάτων ακόμα και μετά τη δολοφονία του Καποδίστρια. (Βακαλόπουλος, 1988)

2.2.6 Εθνικές γαίες

Μεγάλο ενδιαφέρον έδειξε ο Καποδίστριας για τη γεωργία, καθώς πίστευε ότι μ’ αυτήν μπορεί να πετύχει ενδυνάμωση της οικονομίας και άρα την αυτάρκεια της χώρας. Γι αυτό και τον απασχόλησε πολύ το θέμα της διανομής των εθνικών γαιών. «Αν και υπήρξαν πολλές μεγάλες δυσκολίες στην υλοποίηση αυτού του σχεδίου,

όπως ότι τα εθνικά κτήματα ήταν υποθηκευμένα στους Άγγλους εξαιτίας των εξωτερικών δανείων της χώρας, ότι το Πρωτόκολλο του Λονδίνου του 1829 τα θεωρούσε ιδιοκτησία των Τούρκων και προέβλεπε αποζημίωση για αυτά, αλλά και ότι οι αντιδράσεις των προκρίτων ήταν έντονες στην αλλαγή του μέχρι τότε καθεστώτος, παρ' όλα αυτά οι ενέργειες του Καποδίστρια στόχευαν στην διαφύλαξη και εξασφάλιση της περιουσίας των αγροτών». (Γούτσια, 2018)

Μέσω των διπλωματικών του ικανοτήτων κατάφερε να περιορίσει τις αποζημιώσεις προς τις Μεγάλες Δυνάμεις και επιπλέον, επιχείρησε για πρώτη φορά να γίνει η καταγραφή της γης. Έδωσε εντολή στους Έκτακτους Επιτρόπους της κάθε επαρχίας σε συνδυασμό με την ίδρυση της “Πολιτειογραφικής Επιτροπής”, να αναλάβουν την καταγραφή των κατοίκων, των εισοδημάτων και των ιδιοκτησιών τους. Σκοπός ήταν η δημιουργία ενός κτηματολογίου και η διανομή των εθνικών κτημάτων. (Βακαλόπουλος, 1988) Σε αυτό το εγχείρημα, βέβαια, υπήρχαν αντιδράσεις από το εσωτερικό και το εξωτερικό της χώρας. Αντιδρούσαν οι κοτζαμπάσηδες για την καταπάτηση των συμφερόντων τους και τον διαμοιρασμό των κτημάτων και οι Άγγλοι λόγω της υποθήκευσης αυτών των κτημάτων, που είχε προηγηθεί. Από μόνο του ένα τέτοιο σχέδιο στην συγκεκριμένη χρονική στιγμή ήταν αδύνατο να πραγματοποιηθεί με επιτυχία, λόγω της κατάστασης της χώρας και της έλλειψης χρημάτων.

2.2.7 Δικαιοσύνη

Από τα χρόνια της Επανάστασης ακόμα είχαν γίνει κάποιες προσπάθειες για την θέσπιση συστήματος απονομής της δικαιοσύνης και την ίδρυση δικαστηρίων. Αυτό το έργο το είχαν αναλάβει κυρίως οι δημογέροντες και οι επίτροποι των επαρχιών. Ο Καποδίστριας έχοντας γνώσεις δικαίου και πολιτικής επιχείρησε να οργανώσει την δικαιοσύνη σε συνεργασία με το Πανελλήνιο.

Στην Ελλάδα όμως εκείνη τη στιγμή η έλλειψη νομομαθών ήταν αισθητή, γι' αυτό και ζήτησε από δικούς του ανθρώπους του εξωτερικού, να καλύψουν προσωρινά αυτό το κενό. Ένας από αυτούς ήταν ο αδελφός του Βιάρος Καποδίστριας, καθώς και άλλοι νομομαθείς από τα ευρωπαϊκά πανεπιστήμια. Συγκροτήθηκε τριμελής

επιτροπή με τους Χ. Κλονάρη, Γ., Σούτσο και Ι. Γεννατά για την σύνταξη αστικού και ποινικού κώδικα. (Ορφανουδάκης, 2015) Αν και καθυστερούσε ο Καποδίστριας με το θέμα της δημιουργίας γραπτής νομοθεσίας γιατί επιθυμούσε μια δικαστική οργάνωση προσαρμοσμένη στην ελληνική πραγματικότητα, ωστόσο αναγνώριζε και την ανάγκη για άμεση λειτουργία των δικαστηρίων και απονομή της δικαιοσύνης.

Σύμφωνα με παλαιότερο ψήφισμα προβλέπονταν τέσσερα είδη δικαστηρίων (ειρηνοδικεία, επαρχιακά, έκκλητα και ανώτατο δικαστήριο).

Ένα βασικό πρόβλημα που υπήρχε στην απονομή δικαιοσύνης στη χώρα, ήταν η ανυπαρξία κοινού γραπτού κώδικα, αλλά και η ύπαρξη πολλών διαφορετικών πηγών δικαίου, όπως: βυζαντινό, οθωμανικό, εθιμικό. Λίγο αργότερα, με Διάταγμα που εκδόθηκε, συντάχτηκε ένας δικονομικός κώδικας ο οποίος ήταν βασισμένος στους παλαιότερους κώδικες και προσαρμοσμένος στα νεότερα δεδομένα. (Γούτσια, 2018)

Παράλληλα, δημιουργήθηκε ένας νέος οργανισμός δικαστηρίων και θεσπίστηκαν έξι δικαστήρια: ειρηνοδικεία, πρωτόκλητα, έκκλητα, ανώτατο, εμποροδικεία και εξαιρετικά. Βέβαια συνέχισαν να υπάρχουν πολλά προβλήματα, καταπατήσεις και καταχρήσεις, σε γενικές γραμμές όμως η οργάνωση των δικαστηρίων και της δικαιοσύνης από τον Καποδίστρια εξασφάλισε την ύπαρξη κάποιας αυτονομίας και ασφάλειας.

2.2.8 Εμπορικό Ναυτικό και εμπόριο

Πριν από τον πόλεμο, αλλά και κατά την διάρκεια του Αγώνα, τα εμπορικά πλοία αποτελούσαν τον πυρήνα της πολεμικής ναυτικής δύναμης των Ελλήνων. Ουσιαστικά η δραστηριότητα του εμπορίου ήταν που διατήρησε τη ζωή στον τόπο.

Το εσωτερικό εμπόριο πραγματοποιούνταν σε όλη την έκταση των ακτών και σε κάθε λιμάνι. Για το θαλάσσιο εμπόριο χρησιμοποιούνταν περίπου 2.000 καΐκια, ενώ για την κατά ξηρά διεξαγωγή του εμπορίου χρησιμοποιούνταν 40.000 μουλάρια και γαϊδούρια. Το εμπόριο περιοριζόταν στην ανταλλαγή διαφόρων προϊόντων. Γινόταν εισαγωγή κυρίως σίτου και εξαγωγή κρασιού, σταφίδας, πορτοκαλιών, σύκων και λεμονιών. Όλα αυτά τα προϊόντα αποθηκεύονταν σε αποθήκες στα μεγάλα λιμάνια, όπως στη Σύρο, στο Ναβαρίνο, στην Πάτρα, στο Μεσολόγγι και στην Καλαμάτα. (Μακκάς, 1910)

Στην Ελλάδα υπήρχε πάντα δραστηριότητα και ανάπτυξη του εμπορίου λόγω της τοπογραφικής της θέσης και των πολλών νησιών. Εκείνο το διάστημα υπήρχαν στην Ελλάδα περίπου 80.000 ναυτικοί από Θεσσαλία, Μακεδονία, Σμύρνη και Επτάνησα. Τα πιο αξιόλογα ναυτικά νησιά ήταν οι Σπέτσες, η Ύδρα και τα Ψαρά.

Κατά τη διάρκεια του Αγώνα όμως τα εμπορικά πλοία χρησιμοποιήθηκαν σαν πολεμικός στόλος. Αυτό οδήγησε στην ανάγκη να συντονιστούν οι εργασίες στο πλοίο και για συνεργασία του πληρώματος κάτω από ένα πρόσωπο. Για αυτό θεσπίστηκε ένα αξίωμα ανώτερο από του καπετάνιου. Έτσι δημιουργήθηκε ο τίτλος του ναυάρχου. Διορίζονταν από τους πρόκριτους και διηύθυναν τα πλοία του νησιού τους για μια συγκεκριμένη αποστολή. Πολλές φορές το πλήρωμα του πλοίου ήταν απείθαρχο και άτακτο. Την ίδια περίοδο υπήρχε και το πρόβλημα της καταστροφής ή της απώλειας του πλοίου αφού πολλές φορές αυτό συμμετείχε στον Αγώνα. Από τα 700 περίπου προεπαναστατικά πλοία, τα 150 διασώθηκαν για να μετατραπούν και πάλι σε εμπορικά και να συγκροτήσουν το ελληνικό εμπορικό ναυτικό. Επίσης, κατά το πρώτο διάστημα της ίδρυσης του νέου ελληνικού κράτους πολλά λιμάνια ήταν κατελημμένα από τα ξένα καράβια στερώντας από το ελληνικό εμπόριο μεγάλα λιμάνια.

Σιγά σιγά άρχισε και το εμπορικό ναυτικό, αντίστοιχα με το πολεμικό ναυτικό, να συγκροτείται και να οργανώνεται. Εφαρμόστηκε ελευθερία στο εμπόριο και ενθαρρύνθηκαν οι ναυτικοί να ναυπηγήσουν νέα πλοία. Οπότε η ελληνική εμπορική ναυτιλία άρχισε πάλι να αναπτύσσεται και να προοδεύει. (Βάρφης, 1994)

2.2.9 Επιδημία πανώλης

Το ανορθωτικό έργο του Καποδίστρια διακινδύνευσε προσωρινά από την επιδημία πανώλης που έπληξε πολλά σημεία της χώρας. Εμφανίστηκε τον Απρίλιο του 1828 στο πλήρωμα ενός υδραϊκού πλοίου σε ένα ταξίδι μεταφοράς αιχμαλώτων από την Αίγυπτο στην Μεθώνη. Τα μέλη του πληρώματος προσβλήθηκαν από την πανώλη που θέριζε εκείνον τον καιρό τον πληθυσμό της Αιγύπτου. Η πανώλη όμως, επεκτάθηκε στην Ύδρα. Ο Καποδίστριας έχοντας σπουδάσει και ο ίδιος ιατρική, δεν υποτίμησε τον κίνδυνο, αλλά έστειλε οδηγίες στον πολιτικό και γιατρό Σπυρίδωνα

Καλογερόπουλο να πάει στο νησί και να λάβει δραστικά μέτρα για τον περιορισμό της επιδημίας. Παρά τα μέτρα που πήραν, τα κρούσματα αυξήθηκαν στην Ύδρα, ενώ η νόσος επεκτάθηκε και στις Σπέτσες και στα γύρω νησιά. Ο Καποδίστριας παρακολουθούσε το ζήτημα, καθώς η έξαρση της επιδημίας σε συνδυασμό με την πείνα και τη συνέχιση του πολέμου, επιβράδυναν τις προσπάθειές του για την ανόρθωση της Ελλάδας. Για αυτό τον λόγο έλαβε αυστηρότερα μέτρα σύμφωνα με νέους κανόνες υγιεινής, ενώ έβαλε την Ύδρα και τις Σπέτσες σε καραντίνα. Παράλληλα θάφτηκαν όλοι οι νεκροί από πανώλη, έκαψαν τα ρούχα τους και απολύμαναν όλα τα σπίτια και τα κτίρια που έμεναν ή νοσηλεύονταν. Κανονίστηκε καραντίνα 50 ημερών ακόμα και στους ασυμπτωματικούς, που είχαν έρθει όμως σε επαφή με κρούσμα του ιού. Δόθηκαν οδηγίες ακόμα και να απομονωθούν όλοι οι κάτοικοι στα σπίτια τους κλείνοντας όλα τα καταστήματα, τις επιχειρήσεις και όλες τις άλλες κοινωνικές δραστηριότητες. Παρ' όλα αυτά τα αυστηρά μέτρα η επιδημία μεταφέρθηκε και στον Πόρο, τη Χαλκίδα, τα Μέγαρα, τα Καλάβρυτα και την Αργολίδα. Τα μέτρα έγιναν ακόμα πιο αυστηρά και επιβλήθηκαν κανόνες υγιεινής. Οι ντόπιοι κάτοικοι ήταν εξοργισμένοι με όλα αυτά τα μέτρα και είχαν αρχίσει να αντιδρούν. Γι' αυτό χρειάστηκε να γίνουν ενέργειες από μέρους των αρμόδιων υπηρεσιών προκειμένου να αντιληφθεί ο λαός την σοβαρότητα της κατάστασης και την αναγκαιότητα των επιβαλλόμενων μέτρων. Σε όλες τις αναφερθείσες περιοχές πέθαιναν πολλοί κάτοικοι, ενώ παράλληλα οργανωνόταν η αντιμετώπιση της πανδημίας με την παροχή φαρμάκων ή οδηγιών για θεραπεία και η λειτουργία λοιμοκαθαρηρίων. Η επιδημία υποχώρησε κατά τους καλοκαιρινούς μήνες, αλλά το φθινόπωρο εμφανίστηκαν νέα κρούσματα. Για την ολοκληρωτική αντιμετώπιση χρησιμοποιήθηκαν ακόμα πιο αυστηρά μέτρα από τα προηγούμενα, κλήθηκαν ακόμα και στρατιωτικά σώματα για την περιφρούρηση των πληγμένων περιοχών. Τελικά επιτεύχθηκε όχι μόνο να μην διαδοθεί η νόσος στην υπόλοιπη Πελοπόννησο, αλλά και να καταπολεμηθεί πλήρως η πανώλη. (Φιλίστωρ, 2020), (Tsoucalas, Michaleas, Karamanou, 2021)

2.2.10 Ταχυδρομεία

Η γεωγραφική ιδιομορφία της χώρας και η παντελής έλλειψη συγκοινωνιακής υποδομής καθιστούσαν το ταχυδρομικό έργο ιδιαίτερα δύσκολο. Στις 24 Σεπτεμβρίου 1828 ο Ιωάννης Καποδίστριας υπέγραψε Ψήφισμα που εκδόθηκε στον Πόρο «περί συστάσεως τακτικής ταχυδρομικής συγκοινωνίας» ιδρύοντας “Ταχυδρομείο Γενικό”. Λίγο αργότερα, στις 17 Οκτωβρίου 1829, τροποποιήθηκε ο κανονισμός και ξαναδημοσιεύθηκε. Σύμφωνα με αυτό ιδρύθηκε η κεντρική υπηρεσία των ταχυδρομείων στο Ναύπλιο και η επιστασία του ανατέθηκε στους γραμματείς των έκτακτων επιτρόπων και των προσωρινών διοικητών. (Ιδρωμένου, 1994) Με το ίδιο ψήφισμα συστάθηκαν τα πέντε πρώτα κεντρικά ταχυδρομεία σε Άργος, Τριπολιτσά, Επίδαυρο, Αίγινα και Σύρο. Εννέα πεζοί και δεκαέξι έφιπποι ταχυδρόμοι συνέλεξαν την αλληλογραφία από την ύπαιθρο και τη διένειμαν στους παραλήπτες. Ο Αλέξιος Λουκόπουλος διορίστηκε ως ο πρώτος Γενικός Διευθυντής του Ταχυδρομείου της Ελλάδας. Έτσι εξυπηρετήθηκε η διεκπεραίωση τόσο της κυβερνητικής όσο και της ιδιωτικής αλληλογραφίας. Λίγο αργότερα, τον Απρίλιο του 1829, δημοσιεύτηκε και ο πρώτος ταχυδρομικός κώδικας της χώρας.

2.2.11 Εξωτερική πολιτική και σύνορα στο νέο ελληνικό κράτος

Ο Καποδίστριας διαθέτοντας μεγάλη διπλωματική εμπειρία, ανέλαβε ό ίδιος την εξωτερική πολιτική του νεοσύστατου κράτους. (Κούκκου, 1994) Γνώριζε εξάλλου ότι ο πραγματικός αντίπαλος στις ελληνικές επιδιώξεις, δηλαδή την δημιουργία ανεξάρτητου ελληνικού κράτους και την απαίτηση εδαφικών συνόρων, δεν ήταν μόνο η Οθωμανική Αυτοκρατορία, αλλά και οι Μεγάλες Δυνάμεις, οι οποίες θα υπέσκαπταν κάθε προσπάθεια για ανεξαρτησία. (Δεσποτόπουλος, 1996)

Με την ανάληψη των καθηκόντων του μερίμνησε για την εκπλήρωση των όρων της συνθήκης του Λονδίνου, η οποία όμως απέκλειε την ανεξαρτησία του ελληνικού κράτους. Στην συνέχεια έκανε μεγάλους διπλωματικούς αγώνες ώστε να κερδίσει τις Μεγάλες Δυνάμεις με το μέρος του και με τον τρόπο αυτό διεκδίκησε εντονότερα την διεύρυνση των εθνικών συνόρων στην γραμμή Αμβρακικού – Παγασητικού κόλπου,

εντάσσοντας επιπλέον σε αυτά, τα νησιά του Αιγαίου, την Κρήτη, τις περιοχές της Μ. Ασίας και την Κύπρο. (Δεσποτόπουλος, 1996) Επομένως επιχείρησε να επεκτείνει τα σύνορα στη γραμμή Άρτας – Βόλου., Για κάποιο διάστημα οι όροι όμως που έθεταν οι Μεγάλες Δυνάμεις ήταν αντίθετοι προς τα ελληνικά συμφέροντα και ο Καποδίστριας αρνούταν να τους ακολουθήσει. Έγιναν επανειλημμένα σκληροί διπλωματικοί αγώνες πάνω σε αυτό το θέμα και τελικά όταν πλέον είχε δολοφονηθεί ο Καποδίστριας, παραχωρήθηκε στην Ελλάδα ολόκληρη η Στερεά Ελλάδα, στη γραμμή Άρτας – Βόλου, εξασφαλίζοντας για το νέο κράτος βιώσιμα πλέον σύνορα. (Ορφανουδάκης, 2015)

Διεκδικώντας ανεξαρτησία και όσο το δυνατόν ευρύτερα σύνορα για την Ελλάδα εγκαινίασε μια ανεξάρτητη εξωτερική πολιτική, η οποία όχι μόνο έμεινε ακλόνητη μέχρι τα τέλος του Καποδίστρια, αλλά έθεσε και εθνικά ζητήματα, όπως το Κυπριακό, το Κρητικό και το Δωδεκανησιακό. Πέτυχε να εδραιωθεί στην Ευρώπη ένα νέο κράτος, το ελληνικό, που διεκδικούσε και να υπερασπιζόταν τα δικαιώματά του. Ο Καποδίστριας με την άσκηση προσεκτικής πολιτικής ισόρροπης φιλίας προς τις Μεγάλες Δυνάμεις και αξιοποιώντας το διεθνές κύρος του, τις σημαντικές γνωριμίες και φιλίες στον κύκλο των πολιτικών προσώπων της Ευρώπης, κατάφερε να διευθετήσει το ελληνικό ζήτημα. (Γούτσια, 2018)

2.2.12 Συμπεράσματα

Ο Ιωάννης Καποδίστριας ήταν από τις κορυφαίες πολιτικές και διπλωματικές μορφές της Ευρώπης, που κυριάρχησε στις αρχές του 19^{ου} αιώνα. Ήταν μια προσωπικότητα που αναδείχθηκε για το τιτάνιο έργο του, την απaráμιλλη αυταπάρνηση που έδειξε στη ζωή του για να αφιερωθεί στο έργο του, την πολιτική οξύνοια, τη διπλωματική διορατικότητα, την ψυχική ευγένεια και την εσωτερική καλλιέργεια. Ένα έργο που χαρακτηρίστηκε από πλούσια και έντονη διπλωματική και πολιτική δράση τόσο στο εξωτερικό, όσο και στο εσωτερικό της χώρας κατά τη διακυβέρνησή της. (Γούτσια, 2018)

Στη διάρκεια της διπλωματικής του υπηρεσίας στην Ρωσία προώθησε θέσεις, οι οποίες οδήγησαν στη δημιουργία μιας νέας τάξης πραγμάτων στην Ευρώπη.

Αναγνωρίστηκε το δικαίωμα της αυτοδιάθεσης των λαών και των εθνών και προωθήθηκαν τα ανθρώπινα δικαιώματα. (Πρασά, 1998)

Λίγο αργότερα ανέλαβε τη διακυβέρνηση του νεοσύστατου ελληνικού κράτους και μαζί την αναγέννηση του ελληνικού λαού. Σε ένα χρονικό διάστημα, μόλις σαράντα πέντε μηνών που υπηρέτησε ως Κυβερνήτης, ήρθε αντιμέτωπος με τεράστια εσωτερικά και εξωτερικά προβλήματα. Παρέλαβε ένα χαστικό νεοϊδρυθέν κράτος και κατόρθωσε να το οργανώσει ώστε να αναγνωριστεί τελικά ως ανεξάρτητο κράτος. Το έργο αυτό συντελέστηκε κάτω από εξαιρετικά δυσμενείς συνθήκες και χωρίς την ύπαρξη εδραιωμένων κρατικών θεσμών. Η οργάνωση της κεντρικής εξουσίας και των διοικητικών υπηρεσιών, η οργάνωση της δημόσιας οικονομίας, η αναδιοργάνωση των ενόπλων δυνάμεων, το εμπόριο, ο διαμοιρασμός των εθνικών γαιών, η οργάνωση οικονομικού και δικαστικού συστήματος, η πάταξη της πειρατείας, η αντιμετώπιση θεμάτων εξωτερικής πολιτικής, αλλά και η επέκταση των συνόρων της χώρας, είναι μερικά μόνο από τα μεγάλα επιτεύγματα της πολιτικής που εφάρμοσε ή που ενέπνευσε προκειμένου να εφαρμοστούν.

Κανένα πρόσωπο της ελληνικής ιστορίας δεν συνάντησε τόσους θαυμαστές, όσο και επικριτές. Για τους πρώτους, είναι ο μεγάλος Έλληνας πολιτικός, ο δημιουργός του ελληνικού κράτους και αναμορφωτής της ελληνικής κοινωνίας. Για τους δεύτερους, είναι ο αυταρχικός κυβερνήτης με τις αριστοκρατικές αντιλήψεις που αντιστρατεύονταν τις υγιείς πολιτικές δυνάμεις του τόπου. (Νικολάου, 2019)

Η πολιτική του Καποδίστρια πολλές φορές ήταν αντίθετη προς τις επιδιώξεις διαφόρων κοινωνικών ομάδων και οι ενέργειές του δεν είχαν ευρύ λαϊκό έρεισμα. Έτσι, η αντίδραση των ομάδων αυτών σε συνδυασμό με τα συμφέροντα των Μεγάλων Δυνάμεων οδήγησαν στην δολοφονία του.

Κεφάλαιο 3. Το εργαλείο έρευνας / Ευρετήριο

3.1 Αρχείο

Πεδίο αναγνώρισης

Κωδικός Αναγνώρισης: GRGSA-CSA_PAM011.00

Τίτλος: Μικροί Κλάδοι αρχείου Αγώνος και Καποδιστρίου

Χρονολογίες: 1822-1828

Επίπεδο περιγραφής: Αρχείο

Μέγεθος και υπόστρωμα της ενότητας περιγραφής: 24 φάκελοι

Πεδίο πλαισίου παραγωγής

Όνομα παραγωγού: Εικάζεται ότι είναι ο Γιάννης Βλαχογιάννης

Διοικητική Ιστορία / Βιογραφικό Σημείωμα: Παραγωγοί του συγκεκριμένου αρχείου είναι πολλοί, όπως εντοπίζονται και στο Εθνικό Ευρετήριο Αρχείων. Η συλλογή των εγγράφων αυτών εντοπίζεται στα Γ.Α.Κ. χωρίς όμως να είναι γνωστό το πώς έφτασε εκεί, καθώς αποτελεί πολύ παλιό αρχείο και ταξινομήθηκε σε μια εποχή που στον ελλαδικό χώρο δεν υπήρχε ακόμα αρχειονομική οργάνωση. Υπάρχει η εικασία ότι η συλλογή αυτών των εγγράφων έγινε από τον ιδρυτή των Γ.Α.Κ., Γιάννη Βλαχογιάννη, ο οποίος συγκέντρωνε και οργάνωνε μόνος του αρχειακό υλικό και τα μετέφερε στα Γ.Α.Κ., χωρίς όμως κάποια καταγραφή ή απόδειξη ως προς αυτό το θέμα στο συγκεκριμένο αρχείο.

Διαδικασία πρόσκτησης: -

Πεδίο περιεχομένου και διάρθρωσης

Παρουσίαση περιεχομένου: Περιέχει έγγραφα σχετικά με το Βουλευτικό, την Γερουσία της Δυτικής Χέρσου Ελλάδος, την Πελοποννησιακή Γερουσία, την Γραμματεία των Εξωτερικών και του Εμπορικού Ναυτικού, την Γραμματεία των Εσωτερικών, την Γραμματεία των Εσωτερικών και Αστυνομίας, το Δικαστήριο, τον Άρειο Πάγο και το Πολεμικό, την Διοίκηση, Έντυπα του Αγώνα, Έντυπα του Καποδίστρια, την Επιτροπή Ανατολικής Ελλάδος, την Επιτροπή Δυτικής Ελλάδος, την Επιτροπή Λειών, την Επιτροπή Λονδίνου, την Φιλική Εταιρεία, τα Εθνικά Κτήματα, τα Νησιά, το Εθνικό Νομισματοκοπείο και το Συμβούλιο των Υπουργών.

Πεδίο όρων πρόσβασης και χρήσης

Εργαλείο έρευνας: Βιβλιοθήκη ΓΑΚ

Πεδίο Συμπληρωματικών πηγών

Εντοπισμός πρωτοτύπων: Τα πρωτότυπα έγγραφα βρίσκονται στην Κεντρική Υπηρεσία των Γενικών Αρχείων του Κράτους Υπηρεσία

Εντοπισμός αντιγράφων: Ψηφιακά αντίγραφα του αρχειακού υλικού έχουν αναρτηθεί από τα Γενικά Αρχεία του Κράτους στον Αρχαιομνήμονα

Κανόνες ή πρότυπα περιγραφής: Διεθνές Πρότυπο Αρχειακής Περιγραφής (Δι.Π.Α.Π)

Θέματα: Επανάσταση του 1821

3.2 Φάκελος 10

Πεδίο αναγνώρισης

Κωδικός αναγνώρισης: GRGSA-CSA_PAM011.00.F000010

Τίτλος: Έντυπα Καποδιστρίου

Χρονολογίες: 1828 – 1833

Επίπεδο περιγραφής: Φάκελος

Μέγεθος και υπόστρωμα της ενότητας περιγραφής: Λιτά έγγραφα

Πεδίο πλαισίου παραγωγής

Όνομα παραγωγού: Εικάζεται ότι είναι ο Γιάννης Βλαχογιάννης

Διοικητική Ιστορία / Βιογραφικό Σημείωμα: Όπως ολόκληρο το συγκεκριμένο αρχείο, έτσι και αυτόν τον φάκελο εικάζεται ότι τον οργάνωσε ο Γιάννης Βλαχογιάννης. Συγκέντρωσε μόνος του το υλικό και λόγω του περιεχομένου των εγγράφων αυτών ονόμασε τον φάκελο “Μικροί Κλάδοι Αγώνος και Καποδιστρίου”

Πεδίο περιεχομένου και διάρθρωσης

Παρουσίαση περιεχομένου: Ο φάκελος αποτελείται από 195 Υπηρεσιακά έγγραφα. Πιο συγκεκριμένα υπάρχουν: 6 επιστολές, 64 εγκύκλιοι, 26 ψηφίσματα, 27 διατάγματα, 3 ομιλίες, 12 ειδοποιήσεις, 7 ενημερωτικά έγγραφα, 7 διακηρύξεις, 2 διατάξεις, 1 ναυτολόγιο, 2 πιστοποιητικά, 1 παρουσίαση πεπραγμένων, 1 έγγραφο με γενικές οδηγίες, 22 αποφάσεις, 1 αναγγελία, 1 πρόσκληση, 7 οδηγίες, 1 έγγραφο με μυστικές οδηγίες, 3 κατάλογοι και 1 δήλωση. Τα έγγραφα αυτά έχουν συνταχτεί είτε από τον Ιωάννη Καποδίστρια είτε από τον Γραμματέα της Επικρατείας είτε από τις υπόλοιπες Επιτροπές και Υπηρεσίες που είχαν ιδρυθεί την εποχή εκείνη στο νέο

ελληνικό κράτος. Περιέχει έγγραφα σχετικά με στρατιωτικές υποθέσεις, την οργάνωση και διοίκηση πολεμικού και εμπορικού ναυτικού, την οργάνωση και διοίκηση Επιτροπών, Τράπεζας και Δικαστηρίων, την εσωτερική και εξωτερική διοίκηση του κράτους, την διανομή γαιών σε αγρότες, την διοικητική διαίρεση του κράτους, την εξάλειψη της πειρατείας, την επιδημία πανώλης και την κυκλοφορία νομισμάτων. Όπως και όλο το αρχείο αυτό, ο συγκεκριμένος φάκελος έχει ταξινομηθεί και εντοπίζεται στην Υπηρεσία των Γ.Α.Κ.

Πεδίο όρων πρόσβασης και χρήσης

Εργαλείο έρευνας: Βιβλιοθήκη ΓΑΚ

Πεδίο Συμπληρωματικών πηγών

Εντοπισμός πρωτοτύπων: Κεντρική Υπηρεσία Γ.Α.Κ.

Εντοπισμός αντιγράφων: Γενικά Αρχεία του Κράτους: Αρχαιομνήμων

Κανόνες ή πρότυπα περιγραφής: Διεθνές Πρότυπο Αρχειακής Περιγραφής (Δι.Π.Α.Π)

Θέματα: Επανάσταση του 1821

3.3 Έγγραφα φακέλου 10

1. Κωδικός Αναγνώρισης: GRGSA-CSA_PAM011.00_000010_00013

Χρονολογία: 28 Ιανουαρίου 1828

Γλώσσα: Ελληνικά

Μέγεθος και υπόστρωμα της ενότητας περιγραφής: 1 Έγγραφο

Παρουσίαση περιεχομένου: Περιέχει το έγγραφο αριθμού 13 από το ευρετήριο. Ψήφισμα του Ιωάννη Καποδίστρια για τη δημιουργία και οργάνωση Πολεμικού Συμβουλίου που θα ασχολείται με τις στρατιωτικές υπηρεσίες του στρατού ξηράς και του ναυτικού.

Βιογραφικό Σημείωμα: -

Τύπος εγγράφου: Ψήφισμα

Θέματα: στρατιωτικές υποθέσεις

Πρόσωπα: Καποδίστριας, Ιωάννης

Θεσμοί - Λειτουργοί: Κυβερνήτης της Ελλάδας, Πολεμικό Συμβούλιο,
Υπουργικό Συμβούλιο

Γεωγραφικός προσδιορισμός: Αίγινα

Σφραγίδες: -

2. Κωδικός Αναγνώρισης: GRGSA-CSA_PAM011.00_000010_00014

Χρονολογία: 2 Φεβρουαρίου 1828

Γλώσσα: Ελληνικά

Μέγεθος και υπόστρωμα της ενότητας περιγραφής: 1 Έγγραφο

Παρουσίαση περιεχομένου: Περιέχει το έγγραφο αριθμού 14 από το ευρετήριο. Ψήφισμα του Ιωάννη Καποδίστρια για τη σύσταση και οργάνωση Χρηματιστικής Τράπεζας.

Βιογραφικό Σημείωμα (Χρηματιστικής Τράπεζας): Η Εθνική Χρηματιστική Τράπεζα ιδρύθηκε με απόφαση του Ιωάννη Καποδίστρια και ήταν το πρώτο χρηματοπιστωτικό ίδρυμα του νεοσύστατου Ελληνικού Κράτους. Η ίδρυση έγινε με διάταγμα του Καποδίστρια στην Αίγινα στις 2 Φεβρουαρίου 1828, και διοικητής της ορίστηκε ο Γεώργιος Σταύρου. Με κεφάλαια συνεισέφεραν ο Εϋνάρδος, ο Λουδοβίκος της Βαυαρίας και ο ίδιος ο Καποδίστριας. Θεωρείται πρόδρομος της Εθνικής Τράπεζας, που ιδρύθηκε το 1941, επτά χρόνια μετά τη διάλυση της Χρηματιστικής, από το ίδιο περίπου σχήμα επενδυτών, με πρώτο διοικητή τον Γεώργιο Σταύρου.

Τύπος εγγράφου: Ψήφισμα

Θέματα: Χρηματιστική Τράπεζα

Πρόσωπα: 1. Καποδίστριας, Ιωάννης 2. Τρικούπης, Σπυρίδων

Θεσμοί - Λειτουργοί: Κυβερνήτης της Ελλάδας, Γραμματέας της Επικρατείας,
Χρηματιστική Τράπεζα

Γεωγραφικός προσδιορισμός: Αίγινα

Σφραγίδες: -

3. Κωδικός Αναγνώρισης: GRGSA-CSA_PAM011.00_000010_00015
GRGSA-CSA_PAM011.00_000010_00016
GRGSA-CSA_PAM011.00_000010_00017

Χρονολογία: 3 Φεβρουαρίου 1828

Γλώσσα: Ελληνικά

Μέγεθος και υπόστρωμα της ενότητας περιγραφής: 3 Έγγραφα

Παρουσίαση περιεχομένου: Περιέχει τα έγγραφα αριθμού 15, 16, 17 από το ευρετήριο. Ψήφισμα του Ιωάννη Καποδίστρια σχετικά με τον ελληνικό εμπορικό ναυτικό στόλο και την οργάνωσή του.

Βιογραφικό Σημείωμα: -

Τύπος εγγράφου: Ψήφισμα

Θέματα: εμπόριο, ελληνικά πλοία, εμπορικό ναυτικό

Πρόσωπα: 1. Καποδίστριας, Ιωάννης 2. Τρικούπης, Σπυρίδων

Θεσμοί - Λειτουργοί: Κυβερνήτης της Ελλάδας, Γραμματέας της Επικρατείας

Γεωγραφικός προσδιορισμός: Αίγινα

Σφραγίδες: -

4. Κωδικός Αναγνώρισης: GRGSA-CSA_PAM011.00_000010_00022

Χρονολογία: 2 Φεβρουαρίου 1828

Γλώσσα: Ελληνικά

Μέγεθος και υπόστρωμα της ενότητας περιγραφής: 1 Έγγραφο

Παρουσίαση περιεχομένου: Περιέχει το έγγραφο αριθμού 22 από το ευρετήριο. Εγκύκλιος του Ιωάννη Καποδίστρια προς τον ελληνικό λαό σχετικά με την εσωτερική πολιτική του κράτους.

Βιογραφικό Σημείωμα: -

Τύπος εγγράφου: Εγκύκλιος

Θέματα: εσωτερική πολιτική, εξωτερική πολιτική

Πρόσωπα: 1. Καποδίστριας, Ιωάννης 2. Τρικούπης, Σπυρίδων

Θεσμοί - Λειτουργοί: Κυβερνήτης της Ελλάδας, Γραμματέας της Επικρατείας, Βασιλιάς της Μεγάλης Βρετανίας, Βασιλιάς της Γαλλίας, Αυτοκράτορας της Ρωσίας

Γεωγραφικός προσδιορισμός: Αίγινα, Αιγαίο Πέλαγος, Πελοπόννησος, Στερεά Ελλάδα, Μεγάλη Βρετανία, Γαλλία, Ρωσία

Σφραγίδες: -

5. Κωδικός Αναγνώρισης: GRGSA-CSA_PAM011.00_000010_00023

Χρονολογία: 1 (13) Απριλίου 1828

Γλώσσα: Ελληνικά

Μέγεθος και υπόστρωμα της ενότητας περιγραφής: 1 Έγγραφο

Παρουσίαση περιεχομένου: Περιέχει το έγγραφο αριθμού 23 από το ευρετήριο. Διάταγμα του Ιωάννη Καποδίστρια σχετικά με καθήκοντα και ενέργειες που πρέπει να ακολουθηθούν από το πολεμικό και εμπορικό ναυτικό.

Βιογραφικό Σημείωμα: -

Τύπος εγγράφου: Διάταγμα

Θέματα: εμπορικό ναυτικό, πολεμικό ναυτικό

Πρόσωπα: 1. Καποδίστριας, Ιωάννης 2. Τρικούπης, Σπυρίδων 3. Σαχτούρης, Γεώργιος

Θεσμοί - Λειτουργοί: Κυβερνήτης της Ελλάδας, Γραμματέας της Επικρατείας, Αντιναύαρχος

Γεωγραφικός προσδιορισμός: Αίγινα, Αίγυπτος, Πελοπόννησος, Μεθώνη, Κορώνη, Νεόκαστρο, Πάτρα, Ναύπακτος

Σφραγίδες: -

6. Κωδικός Αναγνώρισης: GRGSA-CSA_PAM011.00_000010_00026

Χρονολογία: 29 Μαρτίου 1828

Γλώσσα: Ελληνικά

Μέγεθος και υπόστρωμα της ενότητας περιγραφής: 1 Έγγραφο

Παρουσίαση περιεχομένου: Περιέχει το έγγραφο αριθμού 26 από το ευρετήριο. Διάταγμα του Ιωάννη Καποδίστρια σχετικά με τις εσωτερικές υποθέσεις του κράτους. Πιο συγκεκριμένα την ίδρυση και οργάνωση Επιτροπών, των μελών και των καθηκόντων τους.

Βιογραφικό Σημείωμα: -

Τύπος εγγράφου: Διάταγμα

Θέματα: Γενικό Φροντιστήριο, ίδρυση επιτροπών, εσωτερική πολιτική

Πρόσωπα: 1. Καποδίστριας, Ιωάννης 2. Τρικούπης, Σπυρίδων 3. Κλονάρης, Χριστόδουλος 4. Γεννατάς, Ιωάννης 5. Σούτζος, Γ. 6. Καποδίστριας, Βιάριος 7. Ζωγράφου, Κωνσταντίνος

Θεσμοί - Λειτουργοί: Κυβερνήτης της Ελλάδας, Γραμματέας της Επικρατείας

Γεωγραφικός προσδιορισμός: Αίγινα

Σφραγίδες: -

7. Κωδικός Αναγνώρισης: GRGSA-CSA_PAM011.00_000010_00028

Χρονολογία: 13 Απριλίου 1828

Γλώσσα: Ελληνικά

Μέγεθος και υπόστρωμα της ενότητας περιγραφής: 1 Έγγραφο

Παρουσίαση περιεχομένου: Περιέχει το έγγραφο αριθμού 28 από το ευρετήριο. Ψήφισμα του Ιωάννη Καποδίστρια σχετικά με την εσωτερική πολιτική, την οργάνωση και οριοθέτηση των περιοχών του κράτους.

Βιογραφικό Σημείωμα: -

Τύπος εγγράφου: Ψήφισμα

Θέματα: εσωτερική πολιτική, διοικητική διαίρεση του κράτους

Πρόσωπα: 1. Καποδίστριας, Ιωάννης 2. Τρικούπης, Σπυρίδων

Θεσμοί - Λειτουργοί: Κυβερνήτης της Ελλάδας, Γραμματέας της Επικρατείας

Γεωγραφικός προσδιορισμός: Ναύπλιο, Τροιζήνα, Πελοπόννησος, Στερεά Ελλάδα, Νησιά

8. Κωδικός Αναγνώρισης: GRGSA-CSA_PAM011.00_000010_00038

Χρονολογία: 2 Μαΐου 1828

Γλώσσα: Ελληνικά

Μέγεθος και υπόστρωμα της ενότητας περιγραφής: 1 Έγγραφο

Παρουσίαση περιεχομένου: Περιέχει το έγγραφο αριθμού 38 από το ευρετήριο. Εγκύκλιος του Ιωάννη Καποδίστρια σχετικά με τις εσωτερικές υποθέσεις του κράτους και την εξάλειψη της πειρατείας από τις ελληνικές θάλασσες.

Βιογραφικό Σημείωμα: -

Τύπος εγγράφου: Εγκύκλιος

Θέματα: εσωτερική πολιτική, εξάλειψη πειρατείας

Πρόσωπα: 1. Καποδίστριας, Ιωάννης 2. Τρικούπης, Σπυρίδων

Θεσμοί - Λειτουργοί: Κυβερνήτης της Ελλάδας, Γραμματέας της Επικρατείας

Γεωγραφικός προσδιορισμός: Αίγινα

Σφραγίδες: -

9. Κωδικός Αναγνώρισης: GRGSA-CSA_PAM011.00_000010_00040

Χρονολογία: 18 Μαΐου 1828

Γλώσσα: Ελληνικά

Μέγεθος και υπόστρωμα της ενότητας περιγραφής: 1 Έγγραφο

Παρουσίαση περιεχομένου: Περιέχει το έγγραφο αριθμού 40 από το ευρετήριο. Εγκύκλιος του Γραμματέα της Επικρατείας προς τον ελληνικό λαό σχετικά με την επιδημία πανώλης.

Βιογραφικό Σημείωμα: -

Τύπος εγγράφου: Εγκύκλιος

Θέματα: επιδημία πανώλης, νόσος

Πρόσωπα: 1. Τρικούπης, Σπυρίδων 2. Ιμπραήμ Πασάς

Θεσμοί - Λειτουργοί: Γραμματέας της Επικρατείας

Γεωγραφικός προσδιορισμός: Πόρος, Μεθώνη

Σφραγίδες: -

10. Κωδικός Αναγνώρισης: GRGSA-CSA_PAM011.00_000010_00042

Χρονολογία: 9 Μαΐου 1828

Γλώσσα: Ελληνικά

Μέγεθος και υπόστρωμα της ενότητας περιγραφής: 1 Έγγραφο

Παρουσίαση περιεχομένου: Περιέχει το έγγραφο αριθμού 42 από το ευρετήριο. Διάταγμα του Ιωάννη Καποδίστρια προς τον Γενικό Αρχηγό των Πελοποννησιακών όπλων σχετικά με την οργάνωση του Πελοποννησιακού στρατού.

Βιογραφικό Σημείωμα: -

Τύπος εγγράφου: Διάταγμα

Θέματα: στρατός, οργάνωση στρατού

Πρόσωπα: 1. Καποδίστριας, Ιωάννης 2. Τρικούπης, Σπυρίδων 3. Κολοκοτρώνης, Θεόδωρος 4. Ιμπραήμ Πασάς

Θεσμοί - Λειτουργοί: Κυβερνήτης της Ελλάδας, Γραμματέας της Επικρατείας, Γενικός Αρχηγός Πελοποννησιακών όπλων

Γεωγραφικός προσδιορισμός: Αίγινα, Πελοπόννησος

Σφραγίδες: -

11. Κωδικός Αναγνώρισης: GRGSA-CSA_PAM011.00_000010_00044

Χρονολογία: 12 Μαΐου 1828

Γλώσσα: Ελληνικά

Μέγεθος και υπόστρωμα της ενότητας περιγραφής: 1 Έγγραφο

Παρουσίαση περιεχομένου: Περιέχει το έγγραφο αριθμού 44 από το ευρετήριο. Γενικές Οδηγίες του Ιωάννη Καποδίστρια προς τους Έκτακτους Επιτρόπους της Κυβέρνησης για την οργάνωση και διοίκηση των νησιών του Αιγαίου Πελάγους.

Βιογραφικό Σημείωμα: -

Τύπος εγγράφου: Γενικές Οδηγίες

Θέματα: διοίκηση νησιών

Πρόσωπα: 1. Καποδίστριας, Ιωάννης 2. Τρικούπης, Σπυρίδων

Θεσμοί - Λειτουργοί: Κυβερνήτης της Ελλάδας, Γραμματέας της Επικρατείας, Επίτροποι της Κυβέρνησης

Γεωγραφικός προσδιορισμός: Αίγινα, Αιγαίο Πέλαγος, Πελοπόννησος

Σφραγίδες: -

12. Κωδικός Αναγνώρισης: GRGSA-CSA_PAM011.00_000010_00065

Χρονολογία: 14 Αυγούστου 1828

Γλώσσα: Ελληνικά

Μέγεθος και υπόστρωμα της ενότητας περιγραφής: 1 Έγγραφο

Παρουσίαση περιεχομένου: Περιέχει το έγγραφο αριθμού 65 από το ευρετήριο. Εγκύκλιος του Ιωάννη Καποδίστρια σχετικά με τον διαχωρισμό των εθνικών γαιών και την απόδοσή τους.

Βιογραφικό Σημείωμα: -

Τύπος εγγράφου: Εγκύκλιος

Θέματα: εθνικές γαίες, αναλογίες κτημάτων

Πρόσωπα: 1. Καποδίστριας, Ιωάννης 2. Τρικούπης, Σπυρίδων 3. Κάνινγκ, Στράτφορντ 4. Ιμπραήμ Πασάς

Θεσμοί - Λειτουργοί: Κυβερνήτης της Ελλάδας, Γραμματέας της Επικρατείας, Οικονομική Επιτροπή της Κυβέρνησης

Γεωγραφικός προσδιορισμός: Αίγινα, Κέρκυρα, Αιγαίο Πέλαγος, Πελοπόννησος, Στερεά Ελλάδα, Λονδίνο

Σφραγίδες: -

13. Κωδικός Αναγνώρισης: GRGSA-CSA_PAM011.00_000010_00074

Χρονολογία: 16 Σεπτεμβρίου 1828

Γλώσσα: Ελληνικά

Μέγεθος και υπόστρωμα της ενότητας περιγραφής: 1 Έγγραφο

Παρουσίαση περιεχομένου: Περιέχει το έγγραφο αριθμού 74 από το ευρετήριο. Διακήρυξη της Οικονομικής Επιτροπής της Κυβέρνησης σχετικά με τα γαλλικά νομίσματα και την ισοτιμία τους.

Βιογραφικό Σημείωμα: -

Τύπος εγγράφου: Διακήρυξη

Θέματα: γαλλικά νομίσματα, ισοτιμία

Πρόσωπα: 1. Κουντουριώτης, Γεώργιος 2. Σταύρος, Γεώργιος 3. Σπηλιάδης, Νικόλαος

Θεσμοί - Λειτουργοί: Οικονομική Επιτροπή της Κυβέρνησης

Γεωγραφικός προσδιορισμός: Αίγινα

Σφραγίδες: Σφραγίδα Οικονομικής Επιτροπής

14. Κωδικός Αναγνώρισης: GRGSA-CSA_PAM011.00_000010_00079

Χρονολογία: 10 Δεκεμβρίου 1828

Γλώσσα: Ελληνικά

Μέγεθος και υπόστρωμα της ενότητας περιγραφής: 1 Έγγραφο

Παρουσίαση περιεχομένου: Περιέχει το έγγραφο αριθμού 79 από το ευρετήριο. Αναγγελία του Ιωάννη Καποδίστρια προς τους Έκτακτους Επιτρόπους της επικρατείας και τους Προσωρινούς Διοικητές σχετικά με την κατάσταση της πανώλης στην χώρα και την υποχρέωση υπακοής στα αυστηρά υγειονομικά μέτρα, που υποβάλλονται με την βοήθεια του στρατού.

Βιογραφικό Σημείωμα: -

Τύπος εγγράφου: Αναγγελία

Θέματα: ελληνικός στρατός, επιδημία, πανώλη

Πρόσωπα: 1. Καποδίστριας, Ιωάννης 2. Τρικούπης, Σπυρίδων

Θεσμοί - Λειτουργοί: Κυβερνήτης της Ελλάδας, Γραμματέας της Επικρατείας, Επίτροποι της Κυβέρνησης, Προσωρινοί Διοικητές

Γεωγραφικός προσδιορισμός: Αίγινα, Βράχνη, Καλάβρυτα, Πελοπόννησος

Σφραγίδες: Σφραγίδα Κυβερνήτη της Ελλάδας

15. Κωδικός Αναγνώρισης: GRGSA-CSA_PAM011.00_000010_00086

GRGSA-CSA_PAM011.00_000010_00087

GRGSA-CSA_PAM011.00_000010_00088

GRGSA-CSA_PAM011.00_000010_00089

Χρονολογία: 15 Δεκεμβρίου 1828

Γλώσσα: Ελληνικά

Μέγεθος και υπόστρωμα της ενότητας περιγραφής: 1 Έγγραφο

Παρουσίαση περιεχομένου: Περιέχει τα έγγραφα αριθμού 86, 87, 88, 89 από το ευρετήριο. Ψήφισμα του Ιωάννη Καποδίστρια σχετικά με την σύσταση δικαστηρίων, τον διαχωρισμό τους, τα μέλη τους και τα καθήκοντά τους.

Βιογραφικό Σημείωμα: -

Τύπος εγγράφου: Ψήφισμα

Θέματα: Δικαστήρια

Πρόσωπα: 1. Καποδίστριας, Ιωάννης 2. Τρικούπης, Σπυρίδων

Θεσμοί - Λειτουργοί: Κυβερνήτης της Ελλάδας, Γραμματέας της Επικρατείας

Γεωγραφικός προσδιορισμός: Αίγινα, Άστρος

Σφραγίδες: -

16. Κωδικός Αναγνώρισης: GRGSA-CSA_PAM011.00_000010_00114

Χρονολογία: 6 Μαρτίου 1829

Γλώσσα: Ελληνικά

Μέγεθος και υπόστρωμα της ενότητας περιγραφής: 1 Έγγραφο

Παρουσίαση περιεχομένου: Περιέχει το έγγραφο αριθμού 114 από το ευρετήριο. Ενημερωτικό έγγραφο της Οικονομικής Επιτροπής της Κυβέρνησης προς τους Δασμολόγους και Δασμοτελώνες της επικρατείας σχετικά με τις πληρωμές και τους μισθούς των υπαλλήλων του κράτους.

Βιογραφικό Σημείωμα: -

Τύπος εγγράφου: Ενημερωτικό έγγραφο

Θέματα: μισθοί, πληρωμές, υπάλληλοι του κράτους

Πρόσωπα: 1. Ρενιέρης, Νικόλαος 2. Κοντόσταυλος, Αλέξανδρος 3. Σταύρος, Γεώργιος

Θεσμοί - Λειτουργοί: Οικονομική Επιτροπή της Κυβέρνησης, Δασμολόγοι, Δασμοτελώνες

Γεωγραφικός προσδιορισμός: Αίγινα

Σφραγίδες: Σφραγίδα Οικονομικής Επιτροπής

17. Κωδικός Αναγνώρισης: GRGSA-CSA_PAM011.00_000010_00120

Χρονολογία: 29 Μαρτίου 1829

Γλώσσα: Ελληνικά

Μέγεθος και υπόστρωμα της ενότητας περιγραφής: 1 Έγγραφο

Παρουσίαση περιεχομένου: Περιέχει το έγγραφο αριθμού 120 από το ευρετήριο. Διακήρυξη της Οικονομικής Επιτροπής της Κυβέρνησης για την απαγόρευση εξαγωγής του αργύρου. Στην συνέχεια κατάλογος με την ποιότητα των διαφόρων ειδών του αργύρου.

Βιογραφικό Σημείωμα: -

Τύπος εγγράφου: Διακήρυξη, Κατάλογος

Θέματα: αργυρός, εξαγωγές

Πρόσωπα: 1. Κουντουριώτης, Γεώργιος 2. Κοντόσταυλος, Αλέξανδρος 3. Σταύρος, Γεώργιος

Θεσμοί - Λειτουργοί: Οικονομική Επιτροπή της Κυβέρνησης

Γεωγραφικός προσδιορισμός: Αίγινα

Σφραγίδες: Σφραγίδα Οικονομικής Επιτροπής

18. Κωδικός Αναγνώρισης: GRGSA-CSA_PAM011.00_000010_00153

Χρονολογία: 18 Μαΐου 1829

Γλώσσα: Ελληνικά

Μέγεθος και υπόστρωμα της ενότητας περιγραφής: 1 Έγγραφο

Παρουσίαση περιεχομένου: Περιέχει το έγγραφο αριθμού 153 από το ευρετήριο. Διάταξη του Γενικού Γραμματέα της Επικρατείας προς τους Έκτακτους Επιτρόπους της επικρατείας και τους Προσωρινούς Διοικητές, ώστε να την δημοσιεύσει ο καθένας στην περιοχή του και να γίνουν οι απαραίτητες ενέργειες για την σύσταση νέου οργανισμού Ταχυδρομείου.

Βιογραφικό Σημείωμα: -

Τύπος εγγράφου: Διάταξη

Θέματα: Ταχυδρομείο

Πρόσωπα: 1. Σπηλιάδης, Νικόλαος

Θεσμοί - Λειτουργοί: Κυβερνήτης της Ελλάδας, Γραμματέας της Επικρατείας,
Έκτακτοι Επίτροποι, Προσωρινοί Διοικητές
Γεωγραφικός προσδιορισμός: Αίγινα
Σφραγίδες: -

19. Κωδικός Αναγνώρισης: GRGSA-CSA_PAM011.00_000010_00171

Χρονολογία: 1 Ιουνίου 1829

Γλώσσα: Ελληνικά

Μέγεθος και υπόστρωμα της ενότητας περιγραφής: 1 Έγγραφο

Παρουσίαση περιεχομένου: Περιέχει το έγγραφο αριθμού 171 από το ευρετήριο. Ειδοποίηση της Οικονομικής Επιτροπής της Κυβέρνησης προς τους Δασμοτελώνες της επικρατείας σχετικά με τις αλυκές και την πώληση του εθνικού άλατος.

Βιογραφικό Σημείωμα: -

Τύπος εγγράφου: Ειδοποίηση

Θέματα: άλας, αλυκές, εμπόριο

Πρόσωπα: 1. Κοντόσταυλος, Αλέξανδρος 2. Κοντούμας, Ιωάννης

Θεσμοί - Λειτουργοί: Οικονομική Επιτροπή της Κυβέρνησης, Δασμοτελώνες

Γεωγραφικός προσδιορισμός: Αίγινα

Σφραγίδες: Σφραγίδα Οικονομικής Επιτροπής

20. Κωδικός Αναγνώρισης: GRGSA-CSA_PAM011.00_000010_00191

Χρονολογία: 15 Νοεμβρίου 1829

Γλώσσα: Ελληνικά

Μέγεθος και υπόστρωμα της ενότητας περιγραφής: 1 Έγγραφο

Παρουσίαση περιεχομένου: Περιέχει το έγγραφο αριθμού 191 από το ευρετήριο. Εγκύκλιος της Οικονομικής Επιτροπής της Κυβέρνησης προς τους Δασμοτελώνες της Επικρατείας σχετικά με πληρωμές του Ταμείου.

Βιογραφικό Σημείωμα: -

Τύπος εγγράφου: Εγκύκλιος

Θέματα: Ταμείο, πληρωμές

Πρόσωπα: 1. Κοντόσταυλος, Αλέξανδρος 2. Κοντούμας, Ιωάννης 3.

Παπαδόπουλος

Θεσμοί - Λειτουργοί: Οικονομική Επιτροπή της Κυβέρνησης, Δασμοτελώνες

Γεωγραφικός προσδιορισμός: Αίγινα

Σφραγίδες: Σφραγίδα Οικονομικής Επιτροπής

21. Κωδικός Αναγνώρισης: GRGSA-CSA_PAM011.00_000010_00193

Χρονολογία: 28 Σεπτεμβρίου 1829

Γλώσσα: Ελληνικά

Μέγεθος και υπόστρωμα της ενότητας περιγραφής: 1 Έγγραφο

Παρουσίαση περιεχομένου: Περιέχει το έγγραφο αριθμού 193 από το ευρετήριο. Ειδοποίηση της Οικονομικής Επιτροπής της Κυβέρνησης σχετικά με την Δ' Εθνοσυνέλευση και την κυκλοφορία των νέων εθνικών νομισμάτων.

Βιογραφικό Σημείωμα: -

Τύπος εγγράφου: Ειδοποίηση

Θέματα: Δ' Εθνοσυνέλευση, εθνικά νομίσματα

Πρόσωπα: 1. Κοντόσταυλος, Αλέξανδρος 2. Κοντούμας, Ιωάννης 3.

Παπαδόπουλος

Θεσμοί - Λειτουργοί: Οικονομική Επιτροπή της Κυβέρνησης

Γεωγραφικός προσδιορισμός: Αίγινα

Σφραγίδες: Σφραγίδα Οικονομικής Επιτροπής

22. Κωδικός Αναγνώρισης: GRGSA-CSA_PAM011.00_000010_00205

Χρονολογία: 18 Νοεμβρίου 1829

Γλώσσα: Ελληνικά

Μέγεθος και υπόστρωμα της ενότητας περιγραφής: 1 Έγγραφο

Παρουσίαση περιεχομένου: Περιέχει το έγγραφο αριθμού 205 από το ευρετήριο. Εγκύκλιος της Οικονομικής Επιτροπής της Κυβέρνησης προς τους

Δασμοτελώνες της Επικρατείας σχετικά με την στρατολόγηση νεοσυλλέκτων από όλη την επικράτεια.

Βιογραφικό Σημείωμα: -

Τύπος εγγράφου: Εγκύκλιος

Θέματα: στρατολογία

Πρόσωπα: 1. Κοντόσταυλος, Αλέξανδρος 2. Κοντούμας, Ιωάννης 3.

Παπαδόπουλος

Θεσμοί- Λειτουργοί: Οικονομική Επιτροπή της Κυβέρνησης, Δασμοτελώνες

Γεωγραφικός προσδιορισμός: Αίγινα, Ύδρα, Σπέτσες, Ψαρά

Σφραγίδες: Σφραγίδα Οικονομικής Επιτροπής

23. Κωδικός Αναγνώρισης: GRGSA-CSA_PAM011.00_000010_00212

Χρονολογία: 14 Ιανουαρίου 1830

Γλώσσα: Ελληνικά

Μέγεθος και υπόστρωμα της ενότητας περιγραφής: 1 Έγγραφο

Παρουσίαση περιεχομένου: Περιέχει το έγγραφο αριθμού 212 από το ευρετήριο. Ειδοποίηση της Οικονομικής Επιτροπής της Κυβέρνησης σχετικά με την αποδοχή ή απόρριψη στο Ταμείο τούρκικων νομισμάτων που κυκλοφορούν.

Βιογραφικό Σημείωμα: -

Τύπος εγγράφου: Ειδοποίηση

Θέματα: Ταμείο, τούρκικα νομίσματα

Πρόσωπα: 1. Κοντούμας, Ιωάννης 2. Παπαδόπουλος

Θεσμοί - Λειτουργοί: Οικονομική Επιτροπή της Κυβέρνησης

Γεωγραφικός προσδιορισμός: Ναύπλιο

Σφραγίδες: Σφραγίδα Οικονομικής Επιτροπής

24. Κωδικός Αναγνώρισης: GRGSA-CSA_PAM011.00_000010_00213

Χρονολογία: 28 Ιανουαρίου 1830

Γλώσσα: Ελληνικά

Μέγεθος και υπόστρωμα της ενότητας περιγραφής: 1 Έγγραφο

Παρουσίαση περιεχομένου: Περιέχει το έγγραφο αριθμού 213 από το ευρετήριο. Εγκύκλιος της Οικονομικής Επιτροπής της Κυβέρνησης προς τους Έκτακτους Επιτρόπους, Προσωρινούς Διοικητές, Δασμοτελώνες, Υγειονόμους, Λιμενάρχες και τους υπόλοιπους υπαλλήλους της Κυβέρνησης σχετικά με τα κατάστιχα και τα νομίσματα που κυκλοφορούν.

Βιογραφικό Σημείωμα: -

Τύπος εγγράφου: Εγκύκλιος

Θέματα: εθνικά νομίσματα, κατάστιχα

Πρόσωπα: 1. Κοντόσταυλος, Αλέξανδρος 2. Κοντούμας, Ιωάννης 3. Παπαδόπουλος

Θεσμοί - Λειτουργοί: Οικονομικής Επιτροπή της Κυβέρνησης, Έκτακτοι Επίτροποι, Προσωρινοί Διοικητές, Δασμοτελώνες, Υγειονόμοι, Λιμενάρχες

Γεωγραφικός προσδιορισμός: Σφραγίδα Οικονομικής Επιτροπής

25. Κωδικός Αναγνώρισης: GRGSA-CSA_PAM011.00_000010_00218

Χρονολογία: 3 Φεβρουαρίου 1830

Γλώσσα: Ελληνικά

Μέγεθος και υπόστρωμα της ενότητας περιγραφής: 1 Έγγραφο

Παρουσίαση περιεχομένου: Περιέχει το έγγραφο αριθμού 218 από το ευρετήριο. Ψήφισμα του Ιωάννη Καποδίστρια σχετικά με την Εθνική Τράπεζα και ενέργειες που πρέπει να γίνουν.

Βιογραφικό Σημείωμα: -

Τύπος εγγράφου: Ψήφισμα

Θέματα: Εθνική Τράπεζα

Πρόσωπα: 1. Καποδίστριας, Ιωάννης 2. Σπηλιάδης, Νικόλαος

Θεσμοί - Λειτουργοί: Κυβερνήτης της Ελλάδας, Γραμματέας της Επικρατείας

Γεωγραφικός προσδιορισμός: Ναύπλιο, Άργος

Σφραγίδες: -

Κεφάλαιο 4. Τυπολογία εγγράφων

Η τυπολογία των εγγράφων ποικίλει σε αυτόν τον φάκελο του Αρχείου και το καθένα έχει κάποια ειδικά χαρακτηριστικά. Όλα τα έγγραφα είναι δημόσια. Γενικά ως Δημόσια Έγγραφα νοούνται τα έγγραφα που έχουν εκδοθεί από δημόσια αρχή, όπως:

- ο Τα έγγραφα που προέρχονται από δικαστήριο ή δικαστικό υπάλληλο
- ο Τα διοικητικά έγγραφα
- ο Οι συμβολαιογραφικές πράξεις
- ο Τα επίσημα πιστοποιητικά που προσαρτώνται σε ιδιωτικά έγγραφα
- ο Τα διπλωματικά και προξενικά έγγραφα

Στο συγκεκριμένο Αρχείο, τα είδη των εγγράφων που συναντούμε είναι: Επιστολές, Εγκύκλιοι, Ψηφίσματα, Διατάγματα, Ομιλίες, Ειδοποιήσεις, Ενημερωτικά έγγραφα, Διακηρύξεις, Διατάξεις, Ναυτολόγια, Πιστοποιητικά, Παρουσιάσεις πεπραγμένων, Οδηγίες, Γενικές Οδηγίες, Μυστικές Οδηγίες, Αποφάσεις, Αναγγελίες, Προσκλήσεις, Κατάλογοι, Δηλώσεις.

- Επιστολή (ή γράμμα): Η επιστολή είναι ένα γραπτό μήνυμα που αποστέλλεται μέσω ταχυδρομείου μέσα σε ταχυδρομικό φάκελο. Αποτελείται από τον αποστολέα, δηλαδή από αυτόν που στέλνει το γράμμα, και τον παραλήπτη, δηλαδή αυτόν που λαμβάνει το γράμμα.

Σε αυτόν τον φάκελο του Αρχείου, στις επιστολές, αναγράφεται πάνω δεξιά στη σελίδα η ημερομηνία του γράμματος και η περιοχή (Μεθώνη, τη 8 Μαρτίου 1829). Στο πάνω αριστερό μέρος της σελίδας υπάρχει η προσφώνηση προς τον παραλήπτη (π.χ. Κύριε Κόμη). Ακολουθεί το κείμενο της επιστολής και κάτω από το κείμενο στη δεξιά πλευρά της σελίδας υπάρχει η αποφώνηση του αποστολέα με την προσωπική του υπογραφή. Οι επιστολές που υπάρχουν σε αυτόν τον φάκελο είναι του Ιωάννη Καποδίστρια, ο οποίος απευθύνεται προς τους επιτρόπους των επαρχιών ή σε άλλα δημόσια όργανα του κράτους. Αυτές οι επιστολές είναι δημόσιες. Με επιστολή μπορεί να απευθύνεται και κάποιο πρόσωπο προς τον Ιωάννη Καποδίστρια και να

αναφέρει θέματα ή προβλήματα που υπάρχουν στις υπηρεσίες. Αυτές οι επιστολές είναι προσωπικές, ιδιωτικές.

Σε αυτόν τον φάκελο εντοπίστηκαν έξι Επιστολές και είναι σχετικές με την Εθνοσυνέλευση της Τροιζήνας, τα χρέη προς την Κυβέρνηση, την πελοποννησιακή εκστρατεία και την αποδοχή του Καποδίστρια στην θέση του Κυβερνήτη.

- Εγκύκλιος: Εγκύκλιος είναι γραπτή οδηγία, συνήθως σχετική με την ερμηνεία και την εφαρμογή νόμου ή διατάγματος, η οποία αποστέλλεται από μια κεντρική αρχή συγχρόνως προς όλες τις υφιστάμενες της υπηρεσίες. Τα πρόσωπα ή οι κεντρικές / προϊστάμενες του αρχείου αυτού υπηρεσίες είναι ο Ιωάννης Καποδίστριας, ο Γραμματέας της Επικρατείας, η Οικονομική Επιτροπή της Κυβέρνησης, ο Γραμματέας της Δικαιοσύνης. Τα υφιστάμενα πρόσωπα ή υφιστάμενες υπηρεσίες είναι οι Δημογέροντες των επαρχιών, οι αξιωματικοί του στρατού, οι Προσωρινοί Διοικητές, οι Έκτακτοι Επίτροποι της Κυβέρνησης των διαφόρων επαρχιών της, οι Δασμολόγοι, οι Δικαστικοί και οι Τοποτηρητές, καθώς σε ορισμένες περιπτώσεις και ολόκληρος ο ελληνικός λαός.

Στο πάνω μέρος της σελίδας μιας Εγκυκλίου, στο κέντρο, αναγράφεται ο όρος “Ελληνική Πολιτεία”. Στην επόμενη γραμμή αναγράφεται η κεντρική Αρχή που εκδίδει την Εγκύκλιο, καθώς και οι υπηρεσίες προς τις οποίες απευθύνεται. Ακολουθεί το κείμενο της Εγκυκλίου. Κάτω από το κείμενο, αναγράφεται η ημερομηνία και ο τόπος έκδοσης, ενώ κάτω δεξιά στη σελίδα σημειώνουν τον τόπο υπογραφής των προσώπων που την εξέδωσαν. Μερικές φορές υπάρχει και η σφραγίδα (π.χ. της Οικονομικής Επιτροπής) του οργανισμού ή θεσμού που εξέδωσε την Εγκύκλιο.

Στον φάκελο αυτό έχουν εντοπιστεί εξήντα τέσσερις Εγκύκλιοι με ποικίλα θέματα, όπως θέματα που αφορούν: την εσωτερική πολιτική, την εξάλειψη της πειρατείας, την πανώλη, τις εθνικές γαίες, το εθνικό ταμείο, τις πληρωμές, τα εθνικά νομίσματα και τη στρατολογία. Κάποια παραδείγματα παρουσιάζονται και στο ευρετήριο της εργασίας.

- **Ψήφισμα:** Ψήφισμα είναι το αποτέλεσμα μιας ψηφοφορίας για κάποιο θέμα, η απόφαση δηλαδή που διατυπώνεται με κείμενο, με το οποίο εκφράζεται η άποψη ενός συλλογικού σώματος ή συγκέντρωσης πολιτών για συγκεκριμένο ζήτημα.

Τα έγγραφα με Ψηφίσματα που υπάρχουν στον φάκελο αυτό έχουν εκδοθεί από τον Κυβερνήτη Ιωάννη Καποδίστρια ή την Οικονομική Επιτροπή της Κυβέρνησης.

Το τυπικό ενός εγγράφου Ψηφίσματος είναι το εξής: στο πάνω μέρος της σελίδας αναγράφεται το συλλογικό σώμα που έχει εκδώσει το Ψήφισμα. Ακολουθεί το κείμενο του Ψηφίσματος και κάτω από το κείμενο, στη δεξιά πλευρά της σελίδας, αναγράφεται ο τόπος, η ημερομηνία και τα πρόσωπα που επικυρώνουν το Ψήφισμα. Συνήθως αυτός που επικυρώνει είναι ο Ιωάννης Καποδίστριας ή ο Γραμματέας της Επικρατείας.

Στον φάκελο αυτό υπάρχουν είκοσι έξι Ψηφίσματα με θέματα που αναφέρονται στην εξωτερική πολιτική, τις στρατιωτικές υποθέσεις, την Χρηματιστική Τράπεζα, την Εθνική Τράπεζα, το εμπόριο και το εμπορικό ναυτικό, την διοικητική διαίρεση του κράτους και τα δικαστήρια.

- **Διάταγμα:** Τα Διατάγματα είναι γραπτές εντολές που προέρχονται από υψηλά ιστάμενη αρχή της εκτελεστικής εξουσίας και έχουν και νομοθετικό χαρακτήρα.

Τα έγγραφα με Διατάγματα του φακέλου αυτού έχουν εκδοθεί από τον Κυβερνήτη Ιωάννη Καποδίστρια, την Οικονομική Επιτροπή της Κυβέρνησης και τον Αυγουστίνο Καποδίστρια.

Σε ένα τέτοιο έγγραφο στο επάνω μέρος της σελίδας αναγράφεται ο τίτλος “Ελληνική Πολιτεία” και η εκδούσα Αρχή “Κυβερνήτης της Ελλάδος”. Ακολουθεί το κείμενο του Διατάγματος, ενώ σε όλο το έγγραφο απαριθμούνται οι εντολές. Κάτω από το κείμενο, αναγράφεται η ημερομηνία και ο τόπος έκδοσης του Διατάγματος και στη δεξιά πλευρά οι υπογραφές των προσώπων που το εκδίδουν (π.χ. ο Κυβερνήτης Ι. Καποδίστριας, ο Γραμματέας της επικρατείας Σ. Τρικούπης).

Στον φάκελο αυτό υπάρχουν είκοσι επτά Διατάγματα και τα θέματα τους είναι σχετικά με τις διοικητικές και νομοθετικές υποθέσεις, την οργάνωση του στρατού, το εμπορικό και πολεμικό ναυτικό, την ίδρυση των Επιτροπών και το εμπόριο.

- Ομιλία: Ομιλία είναι ένα κείμενο, το οποίο εκφωνείται προφορικά σε δημόσιες συγκεντρώσεις.

Τα έγγραφα με Ομιλίες που υπάρχουν στον φάκελο αυτό έχουν εκφωνηθεί από τον ίδιο τον Κυβερνήτη, τον Ιωάννη Καποδίστρια, κυρίως κατά τη διάρκεια Εθνοσυνελεύσεων. Ο Κυβερνήτης σε αυτές απευθύνεται στον ελληνικό λαό.

Ο φάκελος περιέχει τρεις Ομιλίες που εκφωνήθηκαν στην Δ΄ Εθνοσυνέλευση ή σε λαϊκές συγκεντρώσεις.

- Ειδοποίηση: Ειδοποίηση είναι ένα επίσημο ή και ανεπίσημο έγγραφο, με το οποίο ενημερώνεται κάποιος πολίτης ή ειδοποιείται για κάποιο θέμα, ώστε να πράξει ανάλογα.

Στον φάκελο αυτό τις Ειδοποιήσεις τις έχει εκδώσει ο Κυβερνήτης Ιωάννης Καποδίστριας ή η Οικονομική Επιτροπή της Κυβέρνησης ή ο Γραμματέας της Δικαιοσύνης ή ο Γραμματέας της Επικρατείας. Οι Ειδοποιήσεις αυτές απευθύνονται συνήθως στους Δασμοτελώνες, τους Προσωρινούς Διοικητές, τους Τοποτηρητές και τους Έκτακτους Επιτρόπους.

Σε τέτοια έγγραφα, στο πάνω μέρος της σελίδας αναγράφεται ο όρος “Ελληνική Πολιτεία”, η Αρχή που το έχει εκδώσει και ακριβώς από κάτω σε ποιους απευθύνεται. Ακολουθεί το κείμενο της Ειδοποίησης. Κάτω από το κείμενο υπάρχει η ημερομηνία, ο τόπος της έκδοσης, καθώς και οι υπογραφές των προσώπων που την έχουν εκδώσει. Σε κάποια έγγραφα από αυτά φαίνεται και η σφραγίδα της εκδούσας Αρχής.

Στον συγκεκριμένο φάκελο εντοπίστηκαν δώδεκα έγγραφα με ειδοποιήσεις και τα θέματά τους είναι τα εθνικά νομίσματα, τα εθνικά κτήματα, το εθνικό άλας, οι μισθοί των υπαλλήλων και η αντιμετώπιση εγκληματικών πράξεων.

- Ενημερωτικά έγγραφα: Τα Ενημερωτικά έγγραφα ενημερώνουν μια ομάδα κρατικών υπαλλήλων ή ακόμα και πολιτών, για διάφορα θέματα.

Τα συγκεκριμένα έγγραφα του φακέλου αυτού τα έχει εκδώσει ο Ιωάννης Καποδίστριας ή η Γραμματεία της Επικρατείας ή η Οικονομική Επιτροπή της

Κυβέρνησης. Απευθύνονται προς τους Έκτακτους Επιτρόπους διάφορων περιοχών, τους Δασμολόγους, τους Δασμοτελώνες, τους Προσωρινούς Διοικητές, μια ομάδα κατοίκων συγκεκριμένων περιοχών ή και ολόκληρη την επικράτεια.

Στον φάκελο υπάρχουν επτά Ενημερωτικά έγγραφα και τα θέματά τους είναι οι μισθοί υπαλλήλων, θέματα διοίκησης των νησιών, θέματα που αφορούν τα τελωνεία καθώς και οι αποφάσεις Εθνοσυνελεύσεων.

Κεφάλαιο 5. Excel

Το ευρετήριο είναι χωρισμένο σε δύο φύλλα του Excel. Στο πρώτο φύλλο παρουσιάζεται η ευρετηρίαση σε επίπεδο εγγράφων. Γίνεται χωρισμός σε δώδεκα στήλες με τα ακόλουθα πεδία:

1. Κωδικός Αναγνώρισης Αρχείου
2. Κωδικός Αναγνώρισης Φακέλου
3. Κωδικός Λήψης
4. Χρονολογία
5. Γλώσσα
6. Παρουσίαση Περιεχομένου
7. Τύπος Εγγράφου
8. Θέματα
9. Πρόσωπα
10. Θεσμοί – Λειτουργοί
11. Γεωγραφικός Προσδιορισμός
12. Σφραγίδες

Στην συνέχεια γίνεται αναλυτική καταγραφή και περιγραφή του κάθε εγγράφου του φακέλου, ξεχωριστά.

- Η πρώτη στήλη με τον Κωδικό Αναγνώρισης του Αρχείου παραμένει ίδια παντού, καθώς προέρχονται όλα τα έγγραφα από το ίδιο αρχείο. Ο κωδικός έχει τη μορφή: GRGSA-CSA_PAM011.00

- Το ίδιο ισχύει και για τη δεύτερη στήλη με τον Κωδικό Αναγνώρισης του φακέλου. Όλα τα έγγραφα είναι από τον ίδιο φάκελο, οπότε έχουν και τον ίδιο κωδικό. Ο κωδικός έχει την μορφή: GRGSA-CSA_PAM011.00.F000010
- Η τρίτη στήλη με τον Κωδικό Λήψης έχει διαφορετικό κωδικό για το κάθε έγγραφο και ο οποίος έχει δοθεί από την Υπηρεσία των ΓΑΚ στην οποία βρίσκεται το αρχείο. Ο κωδικός έχει την μορφή: GRGSA-CSA_PAM011.00_000010_00001
- Η τέταρτη στήλη περιλαμβάνει Χρονολογίες με ημερομηνίες από 17 Ιανουαρίου 1828 έως 10 Μαρτίου 1833. Τις περισσότερες φορές η ημερομηνία σημειώνεται ολογράφως δίνεται η ημέρα, ο μήνας και το έτος (π.χ. 17 Ιανουαρίου 1828).
- Η πέμπτη στήλη περιλαμβάνει την Γλώσσα. Την γλώσσα δηλαδή που είναι γραμμένο το κάθε έγγραφο, αν είναι δηλαδή γραμμένο στα ελληνικά, αγγλικά, γαλλικά κτλ.. Όλα τα έγγραφα του συγκεκριμένου φακέλου είναι γραμμένα στην ελληνική γλώσσα στην μορφή της καθαρεύουσας. Τα κείμενα είναι δακτυλογραφημένα και σε μερικά σημεία υπάρχουν χειρόγραφες σημειώσεις. Επιπλέον υπάρχουν τέσσερα έγγραφα γραμμένα στη γαλλική γλώσσα.
- Η έκτη στήλη περιλαμβάνει την Παρουσίαση Περιεχομένου. Αποτελείται δηλαδή από μια περιληπτική αναφορά του περιεχομένου του κάθε εγγράφου. Επιπλέον αναφέρεται ποιος συντάσσει το έγγραφο, σε ποιον ή σε ποιους απευθύνεται και ποιος είναι ο σκοπός της δημιουργίας του. (π.χ. Επιστολή του Ιωάννη Καποδίστρια προς την Αντικυβερνητική Επιτροπή, με την οποία αποδέχεται την θέση του Κυβερνήτη στην προσωρινή Κυβέρνηση και ζητάει την ψήφο εμπιστοσύνης από την Αντικυβερνητική Επιτροπή και τον ελληνικό λαό, ώστε να προχωρήσει στο κυβερνητικό του έργο).

- Η έβδομη στήλη περιλαμβάνει τον Τύπο του Εγγράφου.

Ένα έγγραφο μπορεί να είναι: Επιστολή, Εγκύκλιος, Ψήφισμα, Διάταγμα, Ομιλία, Ειδοποίηση, Ενημερωτικό Έγγραφο, Διακήρυξη, Διάταξη, Ναυτολόγιο, Πιστοποιητικό, Παρουσίαση Πεπραγμένων, Γενικές Οδηγίες, Οδηγίες, Μυστικές Οδηγίες, Απόφαση, Αναγγελία, Πρόσκληση, Κατάλογος, Δήλωση.

Αυτή η στήλη εξυπηρετεί τον ερευνητή καθώς με τα φίλτρα ή με την αναζήτηση του Excel μπορεί να ανατρέξει παράλληλα σε όλα τα έγγραφα του ίδιου είδους (π.χ. σε όλες τις Εγκυκλίους).

- Η όγδοη στήλη περιλαμβάνει τα Θέματα.

Τα θέματα είναι οι λέξεις κλειδιά που αποδίδουν το νόημα του περιεχομένου. Η στήλη αυτή εξυπηρετεί ώστε με τα φίλτρα ή με την αναζήτηση του Excel να μπορούν να εμφανιστούν όλα τα έγγραφα που αναφέρονται σε κάποιο συγκεκριμένο θέμα ή υπάρχει για αυτά μια συγκεκριμένη λέξη κλειδί. Αν δηλαδή για παράδειγμα κάποιος ερευνητής πληκτρολογήσει στην αναζήτηση τις λέξεις “εμπορικό ναυτικό” ή “πολεμικό ναυτικό” θα εμφανίσει σαν αποτελέσματα όλα τα έγγραφα που βρίσκονται στον συγκεκριμένο φάκελο και έχουν σχέση με το εμπορικό ή το πολεμικό ναυτικό.

- Η ένατη στήλη περιλαμβάνει τα Πρόσωπα.

Σε αυτήν αναγράφονται όλα τα πρόσωπα που αναφέρονται μέσα στο έγγραφο, δηλαδή το πρόσωπο ή η υπηρεσία που φαίνεται ότι συνέταξε το έγγραφο, το πρόσωπο ή η υπηρεσία προς την οποία απευθύνεται ή και άλλα γνωστά και σημαντικά πρόσωπα που μπορεί να αναφέρονται μέσα στο κάθε έγγραφο. Είναι χωρισμένα αριθμητικά για να ξεχωρίζουν πόσα ονόματα είναι γραμμένα σε κάθε κελί. Αναγράφεται πρώτα το επώνυμο, σημειώνεται κόμμα και μετά αναγράφεται το όνομα (π.χ. 1. Καποδίστριας, Ιωάννης 2. Τρικούπης, Σπυρίδων).

- Η δέκατη στήλη περιλαμβάνει τους Θεσμούς – Λειτουργούς.

Αναφέρονται όλοι οι θεσμοί και ορισμένες φορές οι λειτουργοί που εντοπίστηκαν σε έγγραφα του συγκεκριμένου φακέλου.

Θεσμός είναι ένας οργανισμός ή οργανωμένη δομή, με νόμιμη υπόσταση, που συμβάλλει στην εξυπηρέτηση των πολιτών. Αποτελούν δηλαδή δομές ή μηχανισμούς κοινωνικού ελέγχου και καθορίζουν την κοινωνική συμπεριφορά ενός συνόλου ατόμων σε μια συγκεκριμένη κοινότητα ή ολόκληρο το κράτος.

Λειτουργός είναι ο επαγγελματίας, αυτός που επιτελεί ένα δημόσιο λειτούργημα, επάγγελμα, που προσφέρει ένα έργο μεγάλης αξίας για το κοινωνικό σύνολο.

Στον συγκεκριμένο φάκελο οι θεσμοί που αναφέρονται είναι ο Κυβερνήτης της Ελλάδος, ο Γραμματέας της επικρατείας, οι Έκτακτοι Επίτροποι, οι Προσωρινοί Διοικητές και η Οικονομική Επιτροπή της Κυβέρνησης. Επίσης στους θεσμούς ανήκουν ενδεικτικά οι Επιτροπές που συστάθηκαν και οι Διοικητές του στρατού.

Ως δημόσιοι Λειτουργοί του κράτους αναφέρονται οι Δασμολόγοι, οι Δασμοτελώνες, οι Λιμενάρχες κ.α..

Σύμφωνα με αυτά αν κάποιος ερευνητής πληκτρολογήσει στην αναζήτηση του στο Excel “Γραμματέας της Επικρατείας” θα εμφανίσει σαν αποτελέσματα όλα τα έγγραφα στα οποία έχει υπογράψει ή συνυπογράψει ο Γραμματέας του κράτους.

- Η ενδέκατη στήλη περιλαμβάνει τους Γεωγραφικού Προσδιορισμούς.

Το κάθε έγγραφο έχει υπογραφεί σε κάποιον τόπο. Επίσης μέσα στο κείμενο μπορεί να αναφέρονται διαφορετικοί τόποι ή ακόμα και χώρες. Μπορεί το έγγραφο να περιέχει τους γεωγραφικούς όρους Αίγινα, Ναύπλιο, Αγγλία, Γαλλία, Ρωσία. Επομένως αν κάποιος ερευνητής πληκτρολογήσει στην αναζήτηση του Excel την “Αίγινα” ή το “Ναύπλιο” κτλ. θα εμφανίσει στα αποτελέσματα όλα τα έγγραφα που μπορεί να εκδόθηκαν εκεί ή ακόμα και να αναφέρεται το όνομα της περιοχής αυτής στο περιεχόμενό τους.

- Η δωδέκατη και τελευταία στήλη περιλαμβάνει τις Σφραγίδες. Αναγράφεται δηλαδή η ύπαρξη ή μη σφραγίδων στο κάθε έγγραφο. Μερικά παραδείγματα σφραγίδων είναι: “Κυβερνήτης της Ελλάδος”, “Γραμματέας της Επικρατείας”, “Οικονομική Επιτροπή”. Σε ορισμένες περιπτώσεις μάλιστα ενώ υπάρχει σφραγίδα στο έγγραφο, δεν είναι ξεκάθαρη ή είναι λίγο σβησμένη. Στις περιπτώσεις αυτές, στη στήλη αυτή, αναγράφεται η λέξη “Σβησμένη”.

Επομένως ένας ερευνητής αν πληκτρολογήσει στην αναζήτηση του στο Excel ή επιλέξει στα φίλτρα για παράδειγμα “Κυβερνήτης της Ελλάδας”, θα εμφανιστούν στα αποτελέσματα όλα τα έγγραφα που βρίσκονται στον συγκεκριμένο φάκελο και περιέχουν την σφραγίδα του Ιωάννη Καποδίστρια ως Κυβερνήτη.

Στην συνέχεια στο δεύτερο φύλλο του Excel, ακολουθεί η ευρετηρίαση σε επίπεδο φακέλου. Περιλαμβάνει δηλαδή στήλες με τα περιεχόμενα από το προηγούμενο φύλλο, αλλά τώρα είναι συγκεντρωμένα όλα μαζί τα στοιχεία και με αλφαβητική ταξινόμηση. Οι στήλες κατά σειρά του φύλλου αυτού είναι:

1. Πρόσωπα
2. Θεσμοί – Λειτουργοί
3. Τύπος Εγγράφου
4. Σφραγίδες
5. Γεωγραφικός Προσδιορισμός
6. Θέματα

Ο λόγος που δημιουργήθηκε το φύλλο αυτό στο ευρετήριο είναι να κάνει πιο εύκολη στον ερευνητή την αναζήτηση του περιεχομένου και των δεδομένων των εγγράφων. Με αυτόν τον τρόπο ο ερευνητής αντλεί πληροφορίες για τον φάκελο με τρόπο συνοπτικό.

Κεφάλαιο 6. Σφραγίδες

Η χρήση των σφραγίδων έρχεται από τα αρχαία χρόνια. Το αποτύπωμα τους χρησίμευε πάντοτε ως το ιδιαίτερο χαρακτηριστικό γνώρισμα εκείνου που σφραγίζει, όταν πρόκειται για προσωπικές σφραγίδες ή της αρχής που τις χρησιμοποιεί. Με αυτό τον τρόπο βεβαιώνεται η αυθεντικότητα και η γνησιότητα του εγγράφου ή του αντικειμένου που σφραγίζεται και καθίσταται έτσι έγκυρο και μοναδικό.

Υπάρχουν σφραγίδες από λίθο, μέταλλο, ξύλο ή άλλο σκληρό υλικό που αντέχει στη χρήση. Η κάθε μια φέρει, ανάλογα με τον προορισμό της, ιδιαίτερες παραστάσεις, ανάγλυφες ή έγγλυφες με διάφορα χαράγματα, επιγραφές ή γράμματα. Οι σφραγίδες είναι διαφόρων σχημάτων, κυκλικές, ελλειψοειδείς, τετράγωνες, ρομβοειδείς, πολυγωνικές και το μέγεθός τους ποικίλει. Αλλά και ο τύπος τους είναι διαφόρων μορφών, επίπεδες, κυλινδρικές, κωνικές ή σε μορφή δακτυλιόλιθων. Το αποτύπωμα των σφραγίδων είναι και αυτό διαφόρων ειδών, ανάλογα με το υλικό που χρησιμοποιείται για την σφράγιση. Μπορεί να είναι μάζα πηλού, μαλακό μέταλλο, κερί, ρητίνη, μελάνι ή άλλη χρωστική ουσία, όπου αποτυπώνεται το ίχνος της σφραγίδας ανάγλυφο, εγχάρακτο ή επίπεδο.

Στον συγκεκριμένο φάκελο του αρχείου, όπου έγινε η έρευνα και η ενασχόλησή μας, οι σφραγίδες που εντοπίστηκαν προέρχονται από:

- τον Κυβερνήτη της Ελλάδος
- τη Γραμματεία της Επικρατείας
- τη Γραμματεία της Δικαιοσύνης
- την Οικονομική Επιτροπή

Σε ορισμένα άλλα έγγραφα δεν υπήρχαν σφραγίδες, ενώ σε άλλα υπήρχε σφραγίδα αλλά ήταν δυσανάγνωστη. Όλες αυτές οι σφραγίδες γενικά εικονίζουν την θεά Αθηνά η οποία φέρει περικεφαλαία, δόρυ ή ασπίδα. Στο κάτω μέρος της σφραγίδας εικονίζονται κλαδιά ελιάς ή δάφνης και στο πλάι μια κουκουβάγια. Άλλες φορές, στη σφραγίδα εικονίζεται ένας αναγεννώμενος φοίνικας με έναν μικρό σταυρό στην πάνω πλευρά. Ενώ οι μορφές συνήθως μένουν ίδιες, αλλάζει συνήθως η επιγραφή του προσώπου ή της Επιτροπής που περιβάλλει τις παραστάσεις της σφραγίδας.

Οι σφραγίδες της Προσωρινής Διοικήσεως της Ελλάδας φέρουν όλες ανεξαιρέτως, την παράσταση της Αθηνάς με τα σύμβολα της φρονήσεως όπως επιτάσσει το Προσωρινό Πολίτευμα της Ελλάδος και επαναλαμβάνει ο νόμος της Επιδαύρου. Η παράσταση της Αθηνάς Προμάχου με τη γλαύκα και κλάδους ελαίας και δάφνης εκατέρωθεν, είναι στραμμένη προς τα αριστερά ώστε να φαίνεται η αιγίδα. Ελάχιστες είναι οι σφραγίδες της εποχής αυτής που είναι διαφοροποιημένες και στις οποίες παρουσιάζεται η Αθηνά στραμμένη προς τα δεξιά. Τον ίδιο τύπο σφραγίδας ακολουθούν και οι περιφερειακές διοικήσεις των επαρχιών, καθώς και οι υπηρεσίες της αστυνομίας, τα υγειονομεία, οι δημογεροντίες και τα δικαστήρια. Στις περιπτώσεις αυτές υπάρχουν μόνο τοπικές παραλλαγές και εξαιρέσεις.

Οι σφραγίδες των τριών περιόδων της Προσωρινής Διοικήσεως της Ελλάδας διακρίνονται σε δύο χαρακτηριστικούς τύπους: τις έγγλυφες (με μαύρο αποτύπωμα) και τις ανάγλυφες (με λευκό αποτύπωμα).

Στον συγκεκριμένο φάκελο υπάρχει η σφραγίδα που προέρχεται από ελληνικό δικαστήριο ελληνικό δικαστήριο που εικονίζει τον αναγεννώμενο φοίνικα και έχει την επιγραφή “Γραμματέας της Δικαιοσύνης”.

Οι σφραγίδες της καποδιστριακής εποχής ακολουθούν αρχικά τις παλαιότερες, δηλαδή της Προσωρινής Διοικήσεως της Ελλάδας που εικόνιζαν την Αθηνά. Ένας ιδιαίτερος τύπος που υπάρχει και είναι ίσως ο επικρατέστερος, έχει χρονολογία 1828. Αργότερα, μετά την Δ΄ Εθνοσυνέλευση του Άργους (1829), οι σφραγίδες διατηρούν την παράσταση της Αθηνάς, αλλά εστραμμένη αντίθετα έτσι ώστε να παρουσιάζεται η δεξιά της πλευρά. Τώρα το σχήμα τους γίνεται περισσότερο επίμηκες.

Από τις τελευταίες ημέρες του Δεκεμβρίου του 1829, χρησιμοποιείται στις σφραγίδες “ο Φοίνικας αναγεννώμενος εις την θέαν των ακτινών του Αγίου Πνεύματος με Σταυρό επί της κεφαλής” και δεν εικονίζεται πλέον η Αθηνά. Οι σφραγίδες διαμορφώνονται ανάλογα και το σχήμα τους γίνεται περισσότερο κυκλικό. Τέτοιο παράδειγμα είναι οι σφραγίδες του Κυβερνήτη.

Οι σφραγίδες του Κυβερνήτη, αρχικά έμοιαζαν με εκείνες που χρησιμοποιούσαν οι προηγούμενες Προσωρινές Διοικήσεις. Αυτός ο τύπος όμως δεν διατηρείται πολύ. Ο Κυβερνήτης φαίνεται να διαλέγει, ήδη από τα μέσα του 1828, ένα πιο εξευρωπαϊσμένο τύπο σφραγίδας, πράγμα που ακολουθεί και η Γενική Γραμματεία,

η επί της Οικονομίας Επιτροπή και η Εθνική Χρηματιστική Τράπεζα. Κατά το 1829, ύστερα από την Εθνοσυνέλευση του Άργους, ο τύπος της σφραγίδας του Κυβερνήτη μεταβάλλεται και από τον Δεκέμβριο του 1829 εικονίζεται ο φοίνικας και η αναγραφή “Ελληνικόν Κράτος, ο Κυβερνήτης 1821”. (Μαζαράκης-Αινιάν, Κ., 1983)

Κεφάλαιο 7. Δυσκολίες

Για τη διεξαγωγή της συγκεκριμένης πτυχιακής εργασίας, η οποία βασίστηκε στην έρευνα εγγράφων ενός φακέλου από τις Μικρές Συλλογές των Γ.Α.Κ., υπήρξαν κάποιες δυσκολίες.

Το βασικό πρόβλημα ήταν η πανδημία του covid-19, κάτι που δεν επέτρεψε την πραγματοποίηση της δια ζώσης μελέτης. Έτσι η εργασία έγινε εξ αποστάσεως, μέσω υπολογιστή, ενώ υπήρχε φυσική παρουσία κάποιες συγκεκριμένες ημέρες και πάντα μετά από επικοινωνία και συνεννόηση με το Τμήμα Αναγνωστηρίου και Αρχειακής Έρευνας των Γ.Α.Κ.

Επόμενο είναι, αυτή η βασική δυσκολία να αποφέρει κι άλλα προβλήματα στη συνέχεια. Αναφέρονται τα βασικότερα: η ηλεκτρονική απεικόνιση δεν έδινε την δυνατότητα της άμεσης επαφής με το αρχείο και τα έγγραφα. Η δυνατότητα γνωριμίας με τα έγγραφα, δηλαδή της αφής του χαρτιού και της κατάστασής του, η παρατήρηση του τρόπου γραφής και του χρώματος της μελάνης πάνω σε αυτά έλειπαν. Η επαφή δηλαδή με το αρχείο ήταν μόνο εικονική. Δεν υπήρχε αυτή η ευχαρίστηση που προσφέρει η αμεσότητα αλλά και η εξοικείωση με το αρχείο. Το περιεχόμενό του δεν μπορούσε να γίνει στον ίδιο βαθμό κατανοητό όπως σε μια διά ζώσης εργασία και εμπειρία.

Σημαντική δυσκολία ήταν ότι κάποια έγγραφα ίσως δεν είχαν ψηφιοποιηθεί σωστά και για αυτό ήταν δυσδιάκριτα μέσα από την οθόνη του υπολογιστή. Επομένως η ψηφιακή εικόνα ήταν κατώτερη από την πραγματική τους ποιότητα. Πολλά από τα έγγραφα δεν είχαν ευανάγνωστα κάποια γράμματα ή λέξεις ή σφραγίδες ή ημερομηνίες ή ονόματα ή γεωγραφικούς προσδιορισμούς. Αυτά όμως τα στοιχεία ήταν απαραίτητα για την καταγραφή και ευρετηρίαση ενός φακέλου

αυτού του αρχείου. Αυτή η δυσκολία βέβαια δεν οφειλόταν μόνο στην ηλεκτρονική μορφή των εγγράφων αλλά και στη γλώσσα τους, αφού, τα κείμενα, αν και ήταν δακτυλογραφημένα, επομένως πιο ευανάγνωστα από τα χειρόγραφα, ωστόσο ήταν γραμμένα σε καθαρεύουσα γλώσσα. Το θέμα της εικόνας του εγγράφου σε μεγάλο βαθμό μπορούσε να λυθεί με τη δυνατότητα της μεγέθυνσης στο σύστημα του Αρχαιομνήμονα και με επαναλαμβανόμενη προσεκτική ανάγνωσή τους μέχρι να γίνει κατανοητό το περιεχόμενο.

Σημαντικό ήταν και το πρόβλημα της καθυστέρησης του ηλεκτρονικού συστήματος που πολλές φορές κατέληγε και σε διακοπή. Αυτό είχε σαν συνέπεια να καθυστερεί την εργασία μέχρι την επαναφορά του. Επομένως η συγκέντρωση των δεδομένων για τη συγγραφή της παρούσας πτυχιακής εργασίας ήταν χρονοβόρα.

Μια άλλη δυσκολία που επίσης οφειλόταν στην ηλεκτρονική μορφή των εγγράφων ήταν ότι δεν ήταν πάντα εφικτό να γίνει κατανοητό αν υπήρχε σύνδεση ανάμεσα σε ορισμένα έγγραφα ή αν ήταν ανεξάρτητα μεταξύ τους. Η ψηφιοποίηση γίνεται με σκανάρισμα ξεχωριστά του κάθε εγγράφου, του κάθε τεκμηρίου, οπότε αν κάποια από αυτά είναι ενωμένα ή το ένα συνέχεια του άλλου μπορεί να μην είναι προφανές μέσα από την εικονική οπτική τους.

Τέλος, σε κάποιες περιπτώσεις τεκμηρίων, στο πίσω μέρος του εγγράφου, μπορεί να υπήρχε απλά κάποια σημείωση χωρίς να σημαίνει ότι είναι ξεχωριστό έγγραφο. Αυτό όμως μέσα από την ηλεκτρονική απεικόνιση του αρχείου δεν μπορούσε να γίνει κατανοητό, για αυτό στο ευρετήριο του Excel, το καθένα από αυτά καταχωρίστηκε σαν ένα εντελώς ξεχωριστό έγγραφο.

Η επίσκεψη στον χώρο των Γ.Α.Κ. κάποιες συγκεκριμένες ημέρες και η δια ζώσης εργασία με το φυσικό αρχείο ήταν μια πολύ καλή εμπειρία. Η επισήμανση των αποριών και των δυσκολιών και η συζήτηση με τις επόπτριες στον χώρο της Υπηρεσίας, έδινε την δυνατότητα για διορθώσεις λαθών ή διευκρινίσεις πάνω στα έγγραφα και την ευρετηρίαση του αρχείου.

Η εμπειρία από τον χώρο των αρχείων και η σύντομη ενασχόληση με τα έγγραφα αποτέλεσε μια πρώτη επαφή με τη δουλειά του αρχειονόμου, κάτι το οποίο είχε πολύ ενδιαφέρον. Το αξιοσημείωτο ήταν η επαφή με τα αυθεντικά έγγραφα, στα οποία

περιγράφονται τα γεγονότα και τα πρόσωπα που αναφέρονται στην βιβλιογραφία. Ουσιαστικά έγινε η αναγνώριση των πρωτότυπων πηγών πάνω στις οποίες στηρίχτηκε και γράφτηκε η ιστορία που γνωρίζουμε και διαβάζουμε σήμερα για την εποχή αυτή.

Κεφάλαιο 8. Συμπεράσματα

Μετά από έρευνα στον συγκεκριμένο φάκελο του αρχείου και με την ευρετηρίαση στο επίπεδο των εγγράφων του, καταλήγουμε σε κάποια συμπεράσματα ως προς το περιεχόμενο, αλλά και τις πληροφορίες που αντλούμε από αυτά.

Αρχικά θα λέγαμε ότι αποτελεί ένα πολύ σημαντικό κομμάτι της ιστορίας της χώρας μας, των χρόνων που ακολούθησαν μετά την επανάσταση του 1821 και την ίδρυση του νέου ελληνικού κράτους. Τα έγγραφα αυτά αποτελούν σημαντικά τεκμήρια και πρωτογενείς πηγές, μέσα από τις οποίες αντλούμε στοιχεία και πληροφορίες για την ιστορία και τα γεγονότα της εποχής εκείνης.

Αντλούμε πληροφορίες για τους αγώνες που έκανε ο Κυβερνήτης του νεοσύστατου Ελληνικού Κράτους, Ιωάννης Καποδίστριας, να βάλει τα θεμέλια για ένα σύγχρονο ελληνικό κράτος. Στο πρώτο μέρος της εργασίας αναφέρεται αναλυτικά το έργο του Κυβερνήτη.

Επιπλέον, μέσα από τη μελέτη του συγκεκριμένου φακέλου βλέπουμε πως εκτός από ορισμένες επιστολές, όλα τα υπόλοιπα τεκμήρια αποτελούν δημόσια έγγραφα, όπως για παράδειγμα εγκυκλίους, διατάγματα, αποφάσεις και νόμους. Έγγραφα δηλαδή, τα οποία είναι επίσημα, αλλά και πολύ σημαντικά για την ύπαρξη και τη λειτουργία του κράτους. Αντλούμε επίσης πληροφορίες για τη διοικητική διάρθρωση του δημοσίου, για τις επιτροπές που ιδρύθηκαν και τις εργασίες που επιτελούσε η καθεμιά, τους θεσμούς που είχαν θεσπίσει, αλλά και σημαντικούς λειτουργούς. Ακόμη εντοπίζουμε πληροφορίες για σημαντικά πρόσωπα που έδρασαν στο εσωτερικό της χώρας ή το εξωτερικό και άφησαν το δικό τους στίγμα στην ιστορία του τόπου.

Αξιοσημείωτες όμως είναι και οι πληροφορίες που αντλούμε για το είδος των εγγράφων. Ποια έγγραφα δηλαδή εκδίδονταν γενικότερα εκείνη την εποχή, τι είδους

σφραγίδες κυκλοφορούσαν, ποιοι εξέδιδαν συνήθως τα επίσημα αυτά έγγραφα, σε ποιους απευθύνονταν.

Γενικά η ενασχόληση με ένα τέτοιο αρχείο ήταν πολύ ενδιαφέρουσα. Πέρα από τις ιστορικές και αρχειακές γνώσεις που έχει να προσφέρει, μπορεί κανείς να αντλήσει στοιχεία για αυτή την εποχή, τόσο για τα πρόσωπα όσο και για τα γεγονότα. Είναι δηλαδή η εμπειρία του παρελθόντος μέσα από συγκεκριμένα στοιχεία και συγκεκριμένα τεκμήρια. Αποτελεί μέρος της ιστορίας που γνωρίζουμε και σίγουρα έχει πολύ ενδιαφέρον για οποιονδήποτε ερευνητή θα ασχοληθεί με αυτά τα αρχεία.

Βιβλιογραφικές Αναφορές

1. Βακαλόπουλος, Α. (1988). *Ιστορία του Νέου Ελληνισμού: Η μεγάλη Ελληνική Επανάσταση (1821-1829)* Ιστορία του Νέου Ελληνισμού: Η μεγάλη Ελληνική Επανάσταση (1821-1829), τόμος Η': Ιωάννης Καποδίστριας ή η επώδυνη γένεση του Νεοελληνικού Κράτους. Θεσσαλονίκη: Εκδοτικός οίκος Α. Σταμούλη.
2. Βάρφης, Κ., 1994. *Το ελληνικό ναυτικό κατά την καποδιστριακή περίοδο: τα χρόνια της προσαρμογής*. Διδακτορική Διατριβή. Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών.
3. Βερέμης, Θ., & Κολιόπουλος, Γ. (2006). *Ελλάς, Η σύγχρονη συνέχεια, Από το 1821 μέχρι σήμερα* (1st ed.). Αθήνα: Εκδόσεις Καστανιώτη.
4. Γούτσια, Ε., 2018. *Ηγεσία Ι. Καποδίστρια και συγκρότηση κράτους: Τα αποτελέσματα των πρώτων δημόσιων πολιτικών στο ελληνικό κράτος*. Διπλωματική εργασία. Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών.
5. Δεσποτόπουλος, Α. (1996). *Ο Κυβερνήτης Καποδίστριας και η απελευθέρωση της Ελλάδος*. Αθήνα: Μορφωτικόν Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης.
6. Ευαγγελίδης, Τ. (2013). *Ιστορία του Ιωάννου Καποδίστρια Κυβερνήτου της Ελλάδος* [Ebook]. Αθήνα: ΕΚΔΟΤΗΣ — Π. Ε. ΖΑΝΟΥΔΑΚΗΣ — ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΗΣ.
7. Ζέλιος, Ν., 2018. *Πειρατεία & τρομοκρατία στις θαλάσσιες μεταφορές: η διάσταση του δικαίου της θάλασσας*. Διπλωματική εργασία. Πανεπιστήμιο Πειραιώς.
8. Ιδρωμένου, Α. (1994). *Ιωάννης Καποδίστριας*. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Βασίλη Ρηγοπούλου.
9. Κοντογιώργης, Γ. (1983). *Κοινοτική αυτοδιοίκηση και καποδιστριακό πολιτειακό σύστημα - Ο Ιωάννης Καποδίστριας και η συγκρότηση του ελληνικού κράτους*. Θεσσαλονίκη: University Studio Press.
10. Κούκκου, Ε. (1994). *Ιωάννης Καποδίστριας, ο άνθρωπος - ο διπλωμάτης 1800-1828* (8th ed.). Αθήνα: Ακαδημία Αθηνών.
11. Κουράκλης, Μ. (2016). *Η ποιμαντική διακονία της εκκλησίας στις ένοπλες δυνάμεις: ο θεσμός των στρατιωτικών ιερέων κατά την καποδιστριακή και οθωνική περίοδο με βάση ανέκδοτο αρχειακό υλικό*. Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΕΚΠΑ). Σχολή Θεολογική. Τμήμα Κοινωνικής Θεολογίας.
12. Κυριακίδης, Μ. (2015). *Η εκπαίδευση των ελληνικών ενόπλων δυνάμεων από την ελληνική επανάσταση μέχρι την αναβίωση των Ολυμπιακών Αγώνων (1821-1896): συμβολή στην έρευνα και μελέτη της στρατιωτικής εκπαίδευσης*. Εθνικό και

Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΕΚΠΑ). Σχολή Φιλοσοφική. Τμήμα Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας. Τομέας Παιδαγωγικής.

13. Μαζαράκης-Αινιάν, Κ., 1983. *Σφραγίδες ελευθερίας 1821-1832*. Αθήνα: Ιστορική και Εθνολογική Εταιρεία της Ελλάδος.
14. Μακκάς, Λ. (1910). *Η εν τοις δημοσίοις οικονομικοί δράσεις του Καποδιστρίου : (11 Απριλίου 1827 - 27 Σεπτεμβρίου 1831)*. Αθήνα: Τυπογραφείου "Νομικής" Λ. Χ. Βεργιανίτου.
15. Νικολάου, Γ. (2019). *Ο Ιωάννης Καποδίστριας και η γένεση του νεοελληνικού κράτους (1828-1831)*. Ιωάννινα: Lecture.
16. Ορφανουδάκης, Σ. (2015). *Χριστόδουλος Κλονάρης-Πρώτος πρόεδρος του Αρείου Πάγου: Από το ορεινό Λιασκοθέτσι Ζαγορίου στη δίνη της Εθνεγερσίας*. Ηράκλειο: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης.
17. Παπαγεωργίου, Σ. (1983). *Η στρατιωτική πολιτική του Καποδίστρια. δομή, οργάνωση και λειτουργία του στρατού ξηράς της καποδιστριακής περιόδου*. Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών. Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σπουδών.
18. Πρασά, Α. (1998). *Ιωάννης Καποδίστριας - Ο αναγεννώμενος Φοίνιξ (1776-1831)*. Αθήνα-Γιάννινα: Εκδόσεις "Δωδώνη."
19. Φιλίστωρ, Ι. (2020). Από την επιδημία πανώλης επί Καποδίστρια, το 1828, στον κορωνοϊό του 2020. *Lifo*
20. Rhankabes, A. R. (1853). *Discours prononcé à d' Acropole: Par MAR Rangabé. À l'occasion de la solennité célébrée en mémoire du Général Fabvier. [Charles Fabvier]*. Vilaras, Lioumis.
21. Tsoucalas, G., Michaleas, S. N., & Karamanou, M. (2021). The Greek physician and politician Ioannis Kapodistrias (1776-1831) and the plague of 1828 in Greece. *Le Infezioni in Medicina*, 29(1), 157-159.

Πρόσθετη Βιβλιογραφία

1. Μπάγιας, Α. (1999). *Εγχειρίδιο Αρχειονομίας, Η επεξεργασία ενός ιστορικού αρχείου*. Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική.
2. Ellis, J. (2000). *Η Διαχείριση των αρχείων* (1st ed.). Αθήνα: Ελληνική Αρχαιακή Εταιρεία Τυπωθήτω - Γιώργος Δαρδανός.